Univerzitet umetnosti u Beogradu

2026/27

* vu

dasu
doktorske akademske
studije umetnosti

višemedijska umetnost

informator

THINK interdisciplinary!

doktorske akademske studije umetnosti

višemedijska umetnost

Univerzitet umetnosti u Beogradu
Centar za Interdisciplinarne studije

oblast	**intedisciplinarna umetnička oblast**
vrsta i nivo studija	doktorske akademske studije umetnosti, III stepen studija
obim studija	**180 ESPB**
dužina studija	**3 godine**
naziv diplome	doktor umetnosti – višemedijska umetnost
broj studenata	**10**
jezik na kome se izvodi nastava	srpski
web adresa	http://www.arts.bg.ac.rs
rukovodilac studijskog programa	**dr um. Ivan Pravdić, redovni profesor Akademija umetnosti u Novom Sadu**
uslovi upisa	Završene master akademske studije u polju umetnosti (II stepen studija), odnosno stečenih 300 ESPB, ili srodni programi uz izvršenu ekvivalenciju programa i zvanja, kao i drugi uslovi propisani Zakonom o visokom obrazovanju, Statutom Univerziteta umetnosti i Pravilnikom o Interdisciplinarnim studijama
cilj studijskog programa	Studijski program Višemedijska umetnost je usmeren na samostalan interdisciplinarni umetničko istraživački rad i izučavanje teorije i modela višemedijske umetnosti. Nakon završenih doktorskih studija i odbranjenog doktorskog umetničkog projekta, od studenta se očekuje da bude sposoban za samostalan interdisciplinarni istraživački rad u oblasti umetnosti, nadgradnju i usavršavanje individualne umetničke prakse kao i za bavljenje specifičnnim oblastima teorijsko-praktičnog rada u višemedijskoj umetnosti, obrazovanju, medijima i kulturi.

opis studijskog programa

Studijski program ohrabruje umetnike da istražuju sintezovane umetničke prakse.
Višemedijska umetnost označava najšire shvaćenu umetničku delatnost združivanja medija različitih po dejstvu na čula (vizuelni, zvučni, taktilni), s obzirom na vrstu znakova (npr. muzički i govorni) i na skladištenje i obradu signala (magnetska traka, film, video, digitalni multimedij). Opseg združivanja medija obuhvata sve vidove od puke istovremenosti nastupa do stapanja u umetničku celinu.

Studije višemedijske umetnosti usmerene su ka razvijanju kreativnih mogućnosti studenata u toj oblasti, proširivanju teorijsko-estetičkog znanja i razvijanju analitičkog i procenjivačkog promišljanja. Kroz predavanja, konsultacija, studijski istraživački rad u različitim medijima i individualni rad u saradnji sa mentorom studenti istovremeno razvijaju umetnički i naučno-teorijski pristup u ovoj oblasti umetničkog stvaralaštva.

Kurikulum je osmišljen tako da podstiče i podržava samostalan istraživački rad, individualni razvoj i kreativnost interdisciplinarnih umetnika. Stimuliše se razvoj intelektualne radoznalosti, inovativnosti i talenta, sposobnost integrisanja i primene stečenih teorijskih znanja i praktičnih veština, sposobnost preduzimanja rizika i samopreispitivanja.

struktura studijskog programa

Studijski program realizuje se u toku tri školske godine tj. šest semestara, a završava se izradom doktorskog umetničkog projekta.
Struktura programa postavljena je kao ovladavanje pojedinačnim izražajnim medijima i tehnikama u prvoj godini, kao i teorijom, sintezom više različitih medija u drugoj godini i najzad, povezivanjem izabranih različitih medija u jedinstvenu celinu u završnom radu, doktorskom umetničkom projektu.

Struktura programa obuhvata obavezne (O) i izborne (I) predmete koji su u programu grupisani u grupe izbornih predmeta (IP).Svi predmeti su jednosemestralni, imaju precizno definisanu strukturu.

svrha studijskog programa

Studijski program je nastao iz potrebe za izučavanjem savremenih umetničkih ili teorijskih oblasti koje izlaze iz okvira uobičajenih umetničkih i naučnih disciplina. Studije se bave izučavanjem novih umetničkih i teorijskih praksi povezujući izučavanja na pojedinim fakultetima. Svrha programa je da osposobi studente za stvaranje umetničkih projekata koji svoj sadržaj i strukturu zasnivaju na povezivanju različitih umetničkih (i naučnih) disciplina u kompaktnu umetničku i teorijsku misao.

Studijski program Višemedijska umetnost usmeren je na interdisciplinarni umetnički rad i izučavanje umetničkih praksi i teorija o umetnostima koji omogućava studentima da na nivou doktorskih studija steknu viša znanja potrebna za umetnički rad, kao i za specifične oblasti teorijsko-praktičnog rada u umetnostima, obrazovanju, medijima i kulturi.

Svrha studijskog programa je:
- nadgradnja i usavršavanje individualne umetničke prakse;
- proširivanje vidika i teorijskih saznanja;
- promovisanje umetnosti u savremenom polidimenzionalnom kulturnom i umetničkom okruženju;
- osposobljavanje za rad u obrazovanju, medijima i kulturi sa stanovišta savremene višemedijske umetničke prakse kao i zahteva i potreba društvene zajednice u polju složene i interdisciplinarne kulturne potražnje.

ciljevi studijskog programa

Cilj studijskog programa Višemedijska umetnost je usavršavanje u interdisciplinarnoj višemedijskoj umetničkoj praksi i sticanje najviših interdsciplinarnih i komparativno postavljenih umetničko-istraživačkih i teorijska znanja o savremenim umetnostima i medijima.

Opšti ciljevi studijskog programa su:
- razvoj sposobnosti za istraživanje i artikulisanje interaktivnog odnosa između materijala, medija i postupaka, ili između stvaraoca i posmatrača u interdisciplinarnim umetničkim projektima;
- razvoj sposobnosti kritičkog i analitičkog pristupa u razmišljanju sa ciljem istraživanja predloga i rešenja interdisciplinarnih umetničkih projekata;
- sticanje i primena znanja i tehničkih veština u poznavanju materijala, medija i postupaka karakterističnih za određene interdisciplinarne umetničke oblasti;
- razvoj sposobnosti postavljanja interdisciplinarnog umetničkog dela unutar odgovarajućeg kritičkog diskursa i kontekstualnog okvira;
- razvijanje svesti za potrebom permanentnog obrazovanja i napredovanja u interdisciplinarnim umetničkim oblastima.

Umetnička dela koja studenti ostvare tokom studiranja, a naročito delo izrađeno u okviru završnog umetničkog projekta - doktorskog rada predstavljaju vrhunac njihovog interdisciplinarnog bavljenja strukom i sigurnu osnovu za njihovo buduće bavljenje umetnošću, kao i za predstavljanje široj javnosti na izložbama, festivalima i drugim manifestacijama iz oblasti umetnosti.
Stečeno teorijsko znanje omogućuje svršenim studentima kompetentno učešće u sistemu akademskog obrazovanja na različitim nivoima, kao i samostalan istraživački rad u umetničkim projektima i ustanovama.

Cilj ukupnog ovladavanja različitim aspektima višemedijskog stvaranja je da omogući svršenim studentima relevantno delovanje kako na individualnom planu – umetničkom radu tako i otvaranje mogućnosti za različite vrste zaposlenja u najvišim obrazovnim i kulturnim institucijama kao i kreativnim timovima na različitim projektima iz oblasti interdisciplinarnog i višemedijskog rada i stvaralaštva.

kompetencije koje se stiču

Završetkom studijskog programa student stiče opšte i predmetno-specifične sposobnosti.

Opšte sposobnosti su:

- samoorganizovanost - samostalno planira radno opterećenje i obavlja poslove u predviđenom roku; predviđa i prilagođava se promeni i sposoban je da radi u uslovima nejasnih, neizvesnih i novih situacija;
- kritičku svest - analizira informacije i iskustva, samostalno rasuđuje i uobličava logične argumente kroz razmišljanje, preispitivanje i vrednovanje; argumentovano odgovora na kritički sud drugih;
- interpersonalne i društvene veštine - uspostavlja uspešan interaktivni odnos sa drugima kroz saradnju, timski rad i dijalog;
- veština komunikacije i prezentacije - jasno i razložno predstavlja drugima sopstvene ideje i rad u različitim profesionalnim situacijama;
- informacione veštine - samostalno koristi informacione veštine radi pronalaženja, prikupljanja i rukovanja informacijama iz različitih izvora;
- etičku svest - samostalno rasuđuje na osnovu informacija koje sadrže promišljanja u vezi sa društvenim i etičkim odgovornostima.

Predmetno- specifične kompetencije su:

- samostalan umetnički rad u oblasti višemedijske umetnosti;
- saradnja na timskim projektima koji uključuju različite umetničke discipline;
- pedagoški i istraživački rad na univerzitetskom nivou;
- rad na umetničkim istraživačkim projektima u ustanovama kulture;
- saradnja na istraživanjima savremene umetnosti i izražajnih medijuma;
- kreativan rad u projektima interdisciplinarog karaktera.

Završetkom programa student stiče mogućnost da nastavi usavršavanje na postdoktorskim studijama.

upis

Uslovi za upis

Pravo upisa imaju kandidati koji su završili:

1. akademske master umetničke studije ili akademske master studije u oblasti arhitekture, odnosno stekli 300 bodova ESPB, sa prosečnom ocenom najmanje 8,5 i ocenom najmanje 9 iz master rada
2. osnovne umetničke studije ili osnovne studije arhitekture po propisima koji su važili do stupanja na snagu Zakona o visokom obrazovanju sa prosečnom ocenom najmanje 8,5 i ocenom najmanje 9 iz diplomskog rada
3. magistarske umetničke studije studije po propisima koji su važili do stupanja na snagu Zakona o visokom obrazovanju

Izuzetno, kandidatima koji ne ispunjavaju uslove u pogledu prosečne ocene za upis na doktorske umetničke studije, a imaju ostvarenu najmanje petogodišnju uspešnu umetničku praksu potvrđenu u javnosti, omogućiće se polaganje prijemnog ispita.

Prijemni ispit

Prijemni ispit predstavlja opštu ocenu kandidata i polaže se usmeno. Kandidati obavezno prilažu svoje umetničke radove iz relevantnih oblasti koji pokazuju njihovu sklonost ka višemedijskom istraživanju.

Za ukupnu ocenu kandidata vrednuju se i sledeći elementi: uspeh u prethodnom školovanju, uspeh na prijemnom ispitu i vrednovanje priloženih umetničkih radova. Konačni zbir ocena utiče na formiranje rang liste kandidata. Na osnovu te liste bira se 10 najboljih kandidata za prijem na studije.

ocenjivanje i napredovanje studenta

Ocenjivanje studenata vrši se neprekidnim praćenjem rada studenata i na osnovu poena stečenih u ispunjavanju predispitnih obaveza i polaganjem ispita pri čemu je struktura praćenja rada studenata usaglašena u predmetima na tri osnovna skupa kriterijuma dodele poena:

- Kriterijum 1: redovno pohađanje nastave –10, aktivnost na času -30, pisani rad -30, usmeni ispit –30
- Kriterijum 2: redovno pohađanje nastave –10, učešće na času -30, usmeni ispit -60
- Kriterijum 3: prisustvo na časovima -10, učešće na času -30, studijski istraživački rad -50, usmeni ispit -10

Ocena se formira prema tabeli odnosa poena i ocene skladu sa Pravilima studiranja na doktorskim umetničkim studijama na fakultetima Univerziteta umetnosti u Beogradu

Za izveštaj o Istraživanju i izradi doktorskog umetničkog projekta koji se na kraju petog semestra podnosi mentoru, a predstavlja fazu u izradi završnog rada kriterijumi ocenjivanja su:

- Pisani izveštaj je obima 1000 reči i treba da odgovori na sledeća pitanja:koju primenjenu literaturu je student koristio, u kom smeru je razvio svoja istraživanja, u kom smeru planira da razvija strukturu i kompoziciju rada
- Usmenom odbranom izveštaja o istraživanju i izradi doktorskog umetničkog projekta student ostvaruje 30 bodova ESPB.

THINK
interdisciplinary!
knjiga
predmeta

Naziv predmeta	**jednomedijske umetnosti 1**
Nastavnici	dr um. Svetlana Volic, docent; dr um. Zdravko Joksimović, redovni profesor mr Branimir Karanović, profesor emeritus
Status predmeta	obavezni predmet
Broj ESPB	5
Uslov	Nema
Cilj predmeta	Upoznavanje i razumevanje različitih jednomedijskih umetnosti u odnosu na potrebe prakse višemedijske umetnosti
Ishod predmeta	Ovladavanje znanjima i veštinama iz oblasti koje student nije negovao na diplomskim studijama kako bi mogao da se pripremi za stvaranje višemedijskog dela.
Sadržaj predmeta	*Teorijska nastava* Predmet **Jednomedijske umetnosti 1** bavi se umetnostima koje se koriste pretežno jednim umetničkim medijem i deluju na jedno posebno čulo. Razmatraju se: • **Uvod u jednomedijske umetnosti** (2 časa) • **Slikarstvo** (8 časova): Slikarstvo kao medijska umetnost (2), Postulati slikarskog jezika (2), Tehnički aspekti slikarstva (2), Društvena dimenzija slikarskog medija (2) • **Vajarstvo** (10 č.): Vajarstvo kao medijska umetnost (2), Postulati vajarskog jezika (3), Tehnički aspekti vajarstva (3), Društvena dimenzija vajarskog medija (2) • **Fotografija** (10 č.). Fotografija kao vizuelni medij (2), Principi fotografskog delovanja (2), Fotografske tehnike analogna i digitalna (4), Društveni kontekst fotografije (2) *Praktična nastava: Drugi oblici nastave, Studijski istraživački rad*
Literatura	- *Istorija slikarstva*, Ferdinand Hazan Pariz / Nolit Beograd, 1961. - *Posle 45 – Umetnost našeg vremena*, Mladinska knjiga, Ljubljana – Beograd 1972. - Edward Lucie-Smith, *Umjetnost dana*s, Mladost, Zagreb 1978. - William Seitz, *The Responsive Eye*, The Museum of Modern Art, New York 1966. - Maurice de Sausmarez, *Bridget Riley*, Studio Vista, London 1970 - Koloman Novak, *Luminokinetika*, Prometej, Novi Sad 1999. - W. Benjamin, *Umetničko delo u veku svoje tehničke reprodukcije* i *Mala istorija fotografije* u: W. Benjamin, *O fotografiji i umetnosti*, preveo J. Aćin, urednik M. Todić, KCB, Beograd 2007. - R. Bart, *Svetla komora*, Rad, Beograd 2004. - M. Todić, *Fotografija i slika*, Beograd 2001. http://www.rastko.rs/fotografija/mtodic/mtodic-fotografija-slika/mtodic-fotografija-slika.html - M. Todić, *Istorija srpske fotografije (1839-1940*), Beograd 1993, 28-40. - S. Sontag, *Eseji o fotografiji*, Beograd 1982. - J. Jeffrey, *Photography, A Concise History*, London 1981. - G. Freund, *Fotografija i društvo*, Zagreb 1981.
Broj časova aktivne nastave	predavanja:2 — drugi oblici nastave: — studijski istraživački rad: 2
Metode izvođenja nastave	predavanja, konsultacija, studijski istraživački rad
Ocena znanja	

Predispitne obaveze	40	**Završni ispit**	60
redovno pohađanje nastave	10	usmeni ispit	60
učešće na času	30		

Naziv predmeta	**jednomedijske umetnosti 2**
Nastavnici	dr um. Savić Svetlana, vanredni profesor dr Tijana Popović Mlađenović, redovni profesor
Status predmeta	obavezni predmet
Broj ESPB	5
Uslov	položen ispit iz Jednomedijske umetnosti 1
Cilj predmeta	Upoznavanje i razumevanje drugih jednomedijskih umetnosti u odnosu na potrebe stvaranja višemedijskog dela i osposobljavanje za njihovo korišćenje u formulisanju radova višemedjske umetnosti.
Ishod predmeta	Ovladavanje znanjima i veštinama iz oblasti jednomedijskih umetnosti koje student nije negovao na diplomskim studijama a doprinose osnosobljavanju za realizaciju višemedijskog dela.
Sadržaj predmeta	*Teorijska nastava* Predmet **Jednomedijske umetnosti 2** bavi se umetnostima koje se koriste pretežno jednim umetničkim medijem i deluju na jedno posebno čulo. Na primerima različitih muzičkih oblika i epoha student se upoznaje sa mogućnostima korišćenja muzičkih formi u sopstvenom višemedijskom umetničkom radu: • **Muzika** (30 časova).Prvobitna zajednica i istočne civilizacije (2), Muzička kultura srednjeg veka i rane renesanse (2), Počeci višeglasja, Nizozemska polifonija (2),Renesansa (2), Barok (4), Klasicizam i romantizam (4), impresionizam i ekspresionizam (4), 20 vek (6), Elektronska muzika (2), Ontologija, struktura i estetika muzičkog dela (2) *Praktična nastava:, Studijski istraživački rad*
Literatura	- Josip Andreis*, Historija muzike I i II*, Školska knjiga, Zagreb 1966. - *Muzička enciklopedija 1-3*, Jugoslavenski leksikografski zavod, Zagreb 1971. - *Leksikon jugoslavenske muzike*, Jugoslavenski leksikografski zavod, Zagreb 1984. - Regimnald Smith Brindle, *The New Music*, Oxford University Press, London, New York, Toronto 1975. - Thom Holmes, *Electronic and Experimental Music*, Routledge, New York 2002. - *John Cage, radovi/tekstovi 1939-1979*, priredili Miša Savić i Filip Filipović, radionica SIC, Beograd 1981.
Broj časova aktivne nastave	predavanja:2 — drugi oblici nastave: — studijski istraživački rad: 2
Metode izvođenja nastave	predavanja, konsultacija, studijski istraživački rad
Ocena znanja	

Predispitne obaveze	40	**Završni ispit**	60
redovno pohađanje nastave	10	usmeni ispit	60
učešće na času	30		

Naziv predmeta	**jednomedijske umetnosti 3**
Nastavnici	dr Nedeljka Bjelanović, naučni saradnik, Institut za književnost dr um. Ivan Pravdić, redovni profesor
Status predmeta	obavezni predmet
Broj ESPB	5
Uslov	prethodno položeni ispiti iz predmeta Jednomedijske umetnosti 1. i 2.
Cilj predmeta	Upoznavanje i razumevanje posebnih oblasti jednomedijskih umetnosti zasnovanih na jeziku književnosti i čula dodira, mirisa i ukusa
Ishod predmeta	Ovladavanje krajnjim znanjima i veštinama iz oblasti koje potpuno omogućavaju studentu da stvara sopstveno višemedijsko delo bez nekom jednomedijskom disciplinom.
Sadržaj predmeta	*Teorijska nastava* Predmet **Jednomedijske umetnosti 3** bavi se umetnostima koje se koriste pretežno jednim umetničkim medijem i deluju na jedno posebno čulo. Na primerima pojedinih jednomedijskih umetnosti i njihovim oblicima u različitim istorijskim epohama student se upoznaje sa mogućnostima korišćenja jednomedijskih umetničkih formi u sopstvenom višemedijskom radu. Teme koje se obrađuju: • **Književnost** (16 časova)**,** Istorijat termina i pojam književnosti (1), Definicija književnosti i njenih pojmova (1), istorijski pregled književnih pravaca (antička, renesansa (1), barok(1) , klaasicizam (1), romanatizam (1), realizam (1), simbolizam, naturalizam (1), ekspresionizam, nadrealizam (1), moderna, postmodernizam (2) , ontologija i struktura književnog dela (2), estetika (2). • **Pokret** (6 časova) Fiktivno kretanje (1), Realno kretanje (1), realno kretanje kao sastavni deo višemedijske umetnosti (2), Ontologija pokreta i struktura (1), Estetika (1). • **Taktilizam** (4 časa), taktilna umetnost (2), Analiza ostvarenih radova (2) • **Miris i ukus** (4 časa) . *Praktična nastava:Vežbe, Drugi oblici nastave, Studijski istraživački rad*
Literatura	-Rene Velek – Ostin Voren, Teorija književnosti, Nolit, Beograd 1974. -M.Đurčinov, N.Koljević..., Moderna tumačenja književnosti, Svjetlost, Sarajevo 1981. -Dr Radmilo Dimitrijević, Teorija književnosti, Vuk Karadžić, Beograd 1969. -Marsel Rejmon, Od Bodlera do nadrealizma, Veselin Masleša, Sarajevo 1958. -Andre Breton, 3 manifesta nadrealizma 1924, 1930, 1942, Bagdala, Kruševac 1972. -Renato Pođoli, Teorija avangardne umetnosti, Nolit, Beograd 1975. -Mihail Epštejn, Postmodernizam, Cepter, Beograd 1998. -Žan Pjaže, Strukturalizam, BIGZ, Beograd 1978. -Jurij M. Lotman, Struktura umetničkog teksta, Nolit, Beograd 1976. - Futurismo e Futurismi, Bompiani, 1986 -William Seitz, The Responsive Eye, The Museum of Modern Art, New York 1966. -Maurice de Sausmarez, Bridget Riley, Studio Vista, London 1970 -Koloman Novak, Luminokinetika, Prometej, Novi Sad 1999. -Euđenio Barba i Nikola Savareze, Tajna umetnost glumca, Fakultet dramskih umetnosti, Beograd 1996. -Vladan Radovanović, „Pipazoni“, u: Vidici br.32, Beograd 1957. -Bora Ćosić, Mixed media,nezavisno autorsko izdanje, Beograd 1970. - Laszlo Moholy-Nagy, Vision in Motion, Institut of Design, Chicago
Broj časova aktivne nastave	predavanja:2 drugi oblici nastave: studijski istraživački rad: 2
Metode izvođenja nastave	predavanja, konsultacije, studijski istraživački rad
Ocena znanja	

Predispitne obaveze	40	**Završni ispit**	60
redovno pohađanje nastave	10	usmeni ispit	60
učešće na času	30		

Naziv predmeta	**metode umetničko istraživačkog rada 1**
Nastavnici	mr Čedomir Vasić, profesor emeritus.; Ivana Vujić Kominac, profesor emeritus; dr um. Zoran Todorović, redovni profesor; dr um Svetlana Savić, redovni profesor; dr um. Milena Putnik, docent; dr um. Ana Gnjatović, vanredni profesor
Status predmeta	obavezni predmet
Broj ESPB	5
Uslov	nema
Cilj predmeta	Cilj predmeta je da polaznicima razjasni pojam umetničkog istraživanja kroz analizu upotrebljenih istraživačkih metoda i postignutih umetničkih rezultata, te da, u okviru savremene umetnosti, ukaže na različite vidove ispoljavanja istraživačke dimenzije u stvaralaštvu i izvođačkim disciplinama. Interdisciplinarni prilaz – koji se prvenstveno zasniva na pojavama u likovnoj, dramskoj, filmskoj i primenjenoj umetnosti, dizajnu i muzičkoj umetnosti – ima za cilj šire obrazovanje studenata i doprinos njihovom boljem razumevanju otkrivačkog aspekta umetnosti.
Ishod predmeta	Poznavanje metodologije umetničko istraživačkog rada od ideje, preko koncepta i planiranja procesa realizacije, do stvaranja dela. Osposobljenost za verbalnu i pisanu analizu i tumačenje upotrebljenih metoda i procesa pri nastajanju umetničkog dela.
Sadržaj predmeta	Metodologija umetničko istraživačkog rada je jednosemestralni kurs koji obuhvata ciklus od po 12 predavanja (sa po 2 časa nedeljno) i po tri dvočasa posvećena studijama slučaja i diskusiji. Teme kursa se paralelno sagledavaju iz uglova različitih umetnosti, te ih stoga obrađuju umetnici različitih profila, profesori sa sva četiri fakulteta Univerziteta umetnosti.
Literatura	1. Veselinović-Hofman, Mirjana: *Pred muzičkim delom*, Beograd, Zavod za izdavanje udžbenika, 2007 2. Dragićević-Šešić, Milena: *Umetnost i alternativa*, Beograd, FDU, 1992. 3. Dragićević-Šešić, Milena: *Umetnost performansa — sapostojanje ili prožimanje*, u *Zbornik radova FDU 4,* Beograd, FDU, 2002. 4. *Likovne sveske 1-9,* Beograd, Univerzitet umetnosti 5. Jovićević, Aleksandra: *Pozorište na pragu novog milenijuma: između sećanja na avangardu i mogućnosti nove percepcije,* u *Zbornik radova FDU 4,* Beograd, FDU, 1997. 6. Mandić, Tijana: *Kreativnost kao sudbina,* u *Zbornik radova FDU 3,* Beograd, FDU, 1999. 7. Hannula, Mika: *The Responsabiluty and Freedom of Interpretation,* in *Innovations in Art and Desig – New practices, new pedagogies,* London and New Jork, Routledge, 2005. 8. *Univerzitet umetnosti kao eksperimentalni prostor za umetničke, pedagoške i naučne inovacije (od institucionalne ka projektnoj logici),* Beograd, Univerzitet umetnosti, 2002. 9. Šuvaković, Miško: *Teorija umetnika,* u *Diskurzivna analiza,* Beograd, Univerzitet umetnosti, 2006.
Broj časova aktivne nastave	predavanja:2 drugi oblici nastave:0 studijski istraživački rad: 0
Metode izvođenja nastave	predavanja, konsultacije
Ocena znanja	

Predispitne obaveze	30	**Završni ispit**	70
redovno pohađanje nastave	15	usmeni ispit	70
učešće na času	15		

Naziv predmeta	**metode umetničko istraživačkog rada 2**
Nastavnici	Čedomir Vasić, profesor emeritus; dr Milena Dragićević Šešić, profesor emerita; mr Rastko Ćirić, profesor emeritus; mr Branimir Karanović, profesor emeritus; mr Vesna Popović, redovni profesor, Anja Suša, gostujući profesor; dr um. Svetlana Volic, vanredni profesor; mr Vladimir Perić, vanredni profesor
Status predmeta	obavezni predmet
Broj ESPB	5
Uslov	Položen ispit iz predmeta Metodologija umetničko istraživačkog rada 1
Cilj predmeta	Cilj predmeta je da polaznike, nakon položenog predmeta Metodologija umetničko istraživačkog rada 1, detaljnije upozna sa vidovima umetničkog istraživanja kroz analizu upotrebljenih istraživačkih metoda i postignutih umetničkih rezultata, te da, u okviru savremene umetnosti, ukaže na različite vidove ispoljavanja istraživačke dimenzije u stvaralaštvu i izvođačkim disciplinama. Interdisciplinarni prilaz – koji se prvenstveno zasniva na pojavama u likovnoj, dramskoj, filmskoj i primenjenoj umetnosti, dizajnu i muzičkoj umetnosti – ima za cilj šire obrazovanje studenata i doprinos njihovom boljem razumevanju otkrivačkog aspekta umetnosti.
Ishod predmeta	Sposobnost za formulisanje predloga teme doktorskog umetničkog projekta i izradu pisane eksplikacije koja je deo doktorskog umetničkog projekta.
Sadržaj predmeta	Metodologija umetničko istraživačkog rada 2 je jednosemestralni kurs koji obuhvata ciklus od po 12 predavanja (sa po 2 časa nedeljno) i po tri dvočasa posvećena studijama slučaja i diskusiji. Teme kursa se paralelno sagledavaju iz uglova različitih umetnosti, te ih stoga obrađuju umetnici različitih profila, profesori sa sva četiri fakulteta Univerziteta umetnosti.
Literatura	1. Veselinović-Hofman, Mirjana: *Pred muzičkim delom*, Beograd, Zavod za izdavanje udžbenika, 2007 2. Dragićević-Šešić, Milena: *Umetnost i alternativa*, Beograd, FDU, 1992. 3. Dragićević-Šešić, Milena: *Umetnost performansa — sapostojanje ili prožimanje*, u *Zbornik radova FDU 4,* Beograd, FDU, 2002. 4. *Likovne sveske 1-9,* Beograd, Univerzitet umetnosti 5. Jovićević, Aleksandra: *Pozorište na pragu novog milenijuma: između sećanja na avangardu i mogućnosti nove percepcije,* u *Zbornik radova FDU 4,* Beograd, FDU, 1997. 6. Mandić, Tijana: *Kreativnost kao sudbina,* u *Zbornik radova FDU 3,* Beograd, FDU, 1999. 7. Hannula, Mika: *The Responsabiluty and Freedom of Interpretation,* in *Innovations in Art and Desig – New practices, new pedagogies,* London and New Jork, Routledge, 2005. 8. *Univerzitet umetnosti kao eksperimentalni prostor za umetničke, pedagoške i naučne inovacije (od institucionalne ka projektnoj logici),* Beograd, Univerzitet umetnosti, 2002. Šuvaković, Miško: *Teorija umetnika,* u *Diskurzivna analiza,* Beograd, Univerzitet umetnosti, 2006.
Broj časova aktivne nastave	predavanja:2 drugi oblici nastave:0 studijski istraživački rad: 0
Metode izvođenja nastave	predavanja, konsultacije
Ocena znanja	**Predispitne obaveze** 30 **Završni ispit** 70 redovno pohađanje nastave 15 pisani rad učešće na času 15 usmeni ispit 70 Napomena: pisani rad je obima 3000 reči i predstavlja prikaz planiranog (ili korišćenog) istraživačkog metoda pri stvaranju sopstvenog zamišljenog (ili ostvarenog) umetničkog dela

Naziv predmeta	**stvaranje višemedijskog dela 1**
Nastavnici	mr Čedomir Vasić, profesor emeritus, dr um Ana Gnjatović, vanredni profesor
Status predmeta	obavezni predmet
Broj ESPB	5
Uslov	nema
Cilj predmeta	Ovladavanje i uodnošavanje jednostavnih sklopova s dve različite medijske linije u višemedijskom delu.
Ishod predmeta	Ostvaren viši nivo u uobličavanju višemedijskog dela i umetničkog rada kao i osposobljenost za njegovo elementarno teorijsko obrazlaganje
Sadržaj predmeta	Nastava iz predmeta **Stvaranje višemedijskog dela 1** vodi studenta ka izradi individualnog višemedijskog dela. Od osnovne ideje, preko razrade idejnog projekta, do realizacije konačnog dela, student radi samostalno uz konsultacije s nastavnicima tokom svake faze. Stvaranje višemedijskog dela podrazumeva kompletnu realizaciju najmanje dve medijske komponente koje deluju na različita čula. Student ovladava osnovnim uodnošavanjem dva različita izražajna medija koji deluju na različita čula. Individualan pristup i izbor teme i sadržaja. Predavanja obuhvataju: ▪ predstavljanje karakterističnih primera (2 časa) ▪ upoznavanje principa delovanja u oblasti višemedijsog izražavanja (4 časa) ▪ jednostavniji projektni zadaci zasnovani na sučeljavanju i povezivanju dve jednomedijske linije: izrada, analiza, korekcije (9 časova).
Literatura	
Broj časova aktivne nastave	predavanja:1 drugi oblici nastave: studijski istraživački rad: 3
Metode izvođenja nastave	predavanja, konsultacija, studijski istraživački rad
Ocena znanja	**Predispitne obaveze** 40 **Završni ispit** 60 redovno pohađanje nastave 10 usmeni ispit 60 učešće na času 30

Naziv predmeta	**stvaranje višemedijskog dela 2**
Nastavnici	mr Čedomir Vasić, profesor emeritus, dr um Ana Gnjatović, vanredni profesor
Status predmeta	obavezni predmet
Broj ESPB	5
Uslov	Položen ispit iz Stvaranja višemedijskog dela 1
Cilj predmeta	Ovladavanje složenim oblicima višemedijskog dela i sposobnost stvaranja samostalnih interdisciplinarnih umetničkih celina.
Ishod predmeta	Ostvaren visok nivo umetničkog rada i sposobnost njegovog obrazlaganja.
Sadržaj predmeta	Individualan pristup i izbor teme i sadržaja. Predmet **Stvaranje višemedijskog dela 2** vodi studenta ka izradi individualnog višemedijskog dela. Od osnovne ideje, preko razrade idejnog projekta, do realizacije konačnog dela, student radi samostalno uz konsultacije s nastavnicima tokom svake faze. Stvaranje višemedijskog dela podrazumeva kompletnu realizaciju najmanje dve medijske komponente koje deluju na različita čula. Student ovladava osnovnim uodnošavanjem dva različita izražajna medija koji deluju na različita čula. Individualan pristup i izbor teme i sadržaja. Predavanja obuhvataju: ▪ razmatranje kompleksnih višemedijskih struktura (6 časova) ▪ složeniji projektni zadaci zasnovani na sučeljavanju i povezivanju dve ili više medijskih linija (9 časova).
Literatura	
Broj časova aktivne nastave	predavanja:1 drugi oblici nastave: studijski istraživački rad: 3
Metode izvođenja nastave	predavanja, konsultacija, studijski istraživački rad
Ocena znanja	**Predispitne obaveze** 40 **Završni ispit** 60 redovno pohađanje nastave 10 usmeni ispit 60 učešće na času 30

Naziv predmeta	**stvaranje višemedijskog dela 3**
Nastavnici	dr um. Ivan Pravdić, redovni profesor, dr um. Ana Gnjatović, vanredni profesor
Status predmeta	obavezni predmet
Broj ESPB	5
Uslov	Položen ispit iz predmeta Stvaranje višemedijskog dela 1 i 2
Cilj predmeta	Osposobljavanje za izradu najsloženijih višemedijskih dela sa upotrebom više različitih medijskih linija uz primenu odgovarajućih tehničkih i tehnoloških sredstava. Pripremanje studenta za predlaganje završnog umetničkog projekta.
Ishod predmeta	Ostvaren visok nivo umetničkog rada i sposobnost njegovog obrazlaganja.
Sadržaj predmeta	vodi studenta ka izradi individualnog višemedijskog dela. Od osnovne ideje, preko razrade idejnog projekta, do realizacije konačnog dela, student radi samostalno uz konsultacije s nastavnicima tokom svake faze. Stvaranje višemedijskog dela podrazumeva kompletnu realizaciju najmanje dve medijske komponente koje deluju na različita čula. Student ovladava osnovnim uodnošavanjem dva različita izražajna medija koji deluju na različita čula. Individualan pristup i izbor teme i sadržaja. Predavanja obuhvataju: ▪ upotreba istraživačko-umetničkih metoda u formulisanju radova (3 časa) ▪ složeni projektni zadaci zasnovani na sučeljavanju i povezivanju više medijskih linija kao i razradu i realizaciju predloženih umetničkih projekata (8 časova). ▪ razrada teme završnog umetničkog projekta koji će raditi u sledećoj godini (4 časa)
Literatura	
Broj časova aktivne nastave	predavanja:1 drugi oblici nastave: studijski istraživački rad: 3
Metode izvođenja nastave	predavanja, konsultacija, studijski istraživački rad
Ocena znanja	**Predispitne obaveze** 40 **Završni ispit** 60 redovno pohađanje nastave 10 usmeni ispit 60 učešće na času 30

Naziv predmeta	**poetike višemedijske umetnosti 1**
Nastavnici	dr um. Ivan Pravdić, vredovni profesor, dr Miljana Zeković, vanredni profesor
Status predmeta	obavezni predmet
Broj ESPB	10
Uslov	nema
Cilj predmeta	Upoznavanje različitih višemedijskih umetnosti i sticanje teorijskih osnova za bavljenje višemedijskom umetnošću
Ishod predmeta	Ovladavanje znanjima i veštinama iz oblasti višemedijske umetnosti kojima se student ospobljava teorijski i praktično za prostorno koncipiranje višemedijskog dela.
Sadržaj predmeta	*Teorijska nastava* Predmet **Teorija i modeli višemedijske umetnosti 1** bavi se umetnostima koje koriste dva i više umetničkih medija i deluju na više od jednog čula. • **Uvod u višemedijsku umetnost** (6 časova) Klasifikacija umetnosti i umetnički mediji (2), Fiktivna višemedijska umetnost (2), Realna višemedijska umetnost (2) • **Pozorište** (12 č.): 1 – Vertikalne i horizontalne istorije pozorišta; 2 – Ritualni koren teatra; 3 – Antička pozorišta; 4 – Srednjevekovni teatar; 5 – Građansko pozorište; 6 – Niskomimetski žanrovi u teatru; 7 – Šekspirovo veliko glumište; • 8 – Razvoj scenske tehnike i dramske komunikacije od osamnaestog do dvadestog veka; • 9 – Modernizam u pozorištu; 10 – Pozorišni pluralizam druge polovine dvadesetog veka; 11 – Pozorište u dvadesetprvom veku; 12 – Fenomenološke specifičnosti teatra. • **Arhitektura** (12 č): Definicija, karakteristike i parametri arhitekture (1-2), Psihologija doživljaja prostora (3), Arhitektura kao životni i društveni kontekst (4), Arhitektura kao izgrađeno okružje (5), praktična znanja o projektovanju prostora (6-7), Analiza organizacije prostora (8), mogući načini primene arhitekture u višemedijskoj umetnosti (9), Priprema završnog projekta (10), analiza i diskusija završenih radova (11-12).
Literatura	-Milan Ranković, Komparativna estetika, Umetnička akademija u Beogradu, Beograd 1973. -Odnosi među umetnostima, priredila Branislava Milijić, Nolit, Beograd 1978. -Etjen Surio, Odnosi među umetnostima – problemi uporedne estetike, Svjetlost, Sarajevo 1958. -Predrag Ognjenović, Osećaj i mera – o psihofizičkim osnovama saznanja, Most Art, Zemun 2001. - Čezare Molinari, Istorija pozorišta, Vuk Karadžić, Beograd 1982. - Frensis Fergason, Suština pozorišta, Nolit, Beograd 1970. - Osnovi dramaturgije, priredio Ljubiša Đokić, Univerzitet umetnosti u Beogradu, Beograd 1989. - Teorija drame XVIII i XIX vek, priredio Vladimir Stamenković, Univ. umet, Beograd 1985. - Mirjana Miočinović, Moderna teorija drame, Nolit, Beograd 1981. - Žorž Popović, Istorija arhitekture pozorišta, kazališta, gledališča, teatra Jugoslavije i Evrope, Građevinski fakultet, Beograd 1986. - Radivoje Dinulović, Arhitektura pozorišta XX veka, Clio. Beograd 2009. - Rudolf Arnhajm, Dinamika arhitektonske forme, Univerzitet umetnosti, Beograd 1990. - Joedicke, Jürgen, Oblik i prostor u arhitekturi, Orion art, Beograd, 2008.
Broj časova aktivne nastave	predavanja:2 — drugi oblici nastave: — studijski istraživački rad: 4
Metode izvođenja nastave	predavanja, konsultacija, studijski istraživački rad
Ocena znanja	**Predispitne obaveze** 40 — **Završni ispit** 60 redovno pohađanje nastave 10 — usmeni ispit 60 učešće na času 30

Naziv predmeta	**poetike višemedijske umetnosti 2**
Nastavnici	dr um. Ivan Pravdić, redovni profesor, dr Biljana Milanović, naučni saradnik
Status predmeta	obavezni predmet
Broj ESPB	10
Uslov	položen ispit Teorija i modeli višemedijske umetnosti 1
Cilj predmeta	Upoznavanje višemedijskih umetnosti zasnovanih na pokretu i muzičko-scenskom događanju kao ovladavanje spektakularnim i scenskim aspektom višemedijskog dela.
Ishod predmeta	Ovladavanje drugim znanjima i veštinama iz oblasti koje student nije negovao na osnovnim studijama a neophodnim za formulisanje igračke i muzičko-dramske strukture višemedijskog rada.
Sadržaj predmeta	*Teorijska nastava* Predmet **Teorija i modeli višemedijske umetnosti 2** bavi se umetnostima koje koriste dva i više umetničkih medija i deluju na više od jednog čula. Nastavne jedinice: • **Balet** (12 časova), Počeci igre, Igra u antičkim vremenima (2), Igra u Evropi, srednji vek, 15-19. vek (2), Pojava baleta, balet u 19. veku (2), Balet u 20. veku (2), Baletska terminologija (2), Teorija baleta (2) • **Opera** (12 časova), Pojava opere (2), Opera u 18. veku (2), Opera u 19. i početkom 20. veka (2), Opera u 20. veku (2), Teorijske postavke operskog dela (4) • **„Gezamtkunstverk“** (6 časova).
Literatura	-Milica Jovanović, Balet, Clio, Beograd 1999. -N.P. Bazarova – V.P. Mej, Azbuka klasičnog baleta, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd 1998. -Susan Au, Ballet and Modern Dance, Thames and Hudson, New York 1998 -Josip Andreis, Historija muzike, Školska knjiga, Zagreb 1966. -Filip-Žozef Salazar, „Kartezijanska priroda“, u: Ideologije u operi, Nolit, Beograd 1984. -Teodor Adorno, „Građanska opera“, Muzički talas 1-2, Beograd 1007. -Jelena Novak, „Vermer u mreži označitelja“, Muzički talas broj 29/2001, Beograd -Dr Miško Šuvaković, Paragrami tela/figure, CENPI, Beograd 2001. -Rihard Vagner, Opera i drama, Madlenijanum 2004. -Želimir Koščević, „Gesamtkunstwerk (I) Izazovi prošlosti“, u: Čovjek i prostor II/1988 -Harald Szeemann, Der Hang Zum Gesamtkunstwerk, Europaische Utopien seit 1800, Arau/KH, Zurich 1983
Broj časova aktivne nastave	predavanja: 2 — drugi oblici nastave: — studijski istraživački rad: 4
Metode izvođenja nastave	predavanja, konsultacija, studijski istraživački rad
Ocena znanja	**Predispitne obaveze** 40 — **Završni ispit** 60 redovno pohađanje nastave 10 — usmeni ispit 60 učešće na času 30

Naziv predmeta	**poetike višemedijske umetnosti 3**
Nastavnici	dr um. Ivan Pravdić, redovni profesor; Ivana Vujić Kominac, profesor emerita;
Status predmeta	obavezni predmet
Broj ESPB	10
Uslov	Položeni ispiti iz predmeta Teorije i modeli višemedijske umetnosti 1 i 2
Cilj predmeta	Upoznavanje složenijih oblika i disdžiplina višemedijskih umetnosti i ovladavanje njihovom koncepcijom radi pripreme sopstveno višemedijskog dela.
Ishod predmeta	Ovladavanje znanjima i veštinama iz oblasti filmskog i televizijskog načina izražavanja i realizacija odgovarajućih zadataka kao priprema za najsloženije oblike višemedijskog dela.
Sadržaj predmeta	*Teorijska nastava* Predmet **Teorija i modeli višemedijske umetnosti 3** bavi se umetnostima koje koriste dva i više umetničkih medija i deluju na više od jednog čula. • **Skrjabin i rane avangarde** (4 časa), Prometej A. Skrjabina (2), Rane avangarde (2) • **Bauhaus** (2 časa), • **Film** (10 časova): Počeci kinematografije i nemi Holivud (2), Evropski avangardni film do 2. svetskog rata (2), Zvučni film i film u boji (1), Film posle 2. svetskog rata (2), Autorski film (1) i američki avangardni film (1), Nove filmske tehnoogije (1) • **Video** (8 časova) Višemedijski elementi video jezika (2), Video i televizija, sličnosti i razlike (2), Različiti aspekti korišćenja videa (2), Umetnost video medija (2) • **Animacija** (6 časova), Elementi animacije (2), Kinematika i istorija animacije (1). Tehnike animacije (klasične i digitalne, dvodimenzionalne i trodimenzionalne) (1), Tehnologija animacije (proces i faze izrade animiranog filma) (2).
Literatura	-Aleksandar Skrjabin, *Prometej – poema vatre op.60* (partitura), uvodni tekst Foubijena Bouersa (Faubion Bowers) - Bulat Galeyev, *„Experiments with Light-Music of the Designers' Office Prometheus*", u: Interface Volume 3 Number 1 September 1974 - *Teorija filma*, priredio Dušan Stojanović, Nolit, Beograd 1978. - Dejvid A. Kuk, *Istorija filma I, II, III*, Clio, Beograd 2005 - Gregory Battcock, *New Artists Video*, E.F. Dutton, New York 1978. - Mihailo Ristić, *Videosfera*, SIC, 1986 - *Video umetnost u Srbiji/Video art in Serbia*, CSU i Bitef Teatar, Beograd, 1999 - Chris Meigh-Andrews, *A History of Video Art- The Development of Form and Function*, Berg, Oxford, 2006 - Borivoj Dovniković: *Škola crtanog filma* , (FCS – FPU, Beograd 2007.) -- Roger Noake: *Animation, a Guide to Animated Film* Techniques, Macdonald Orbis, 1988. - Ranko Munitić: *Pola veka filmske animacije u Srbiji*, Institut za film/Aurora, 1999.
Broj časova aktivne nastave	predavanja:2 drugi oblici nastave: studijski istraživački rad: 4
Metode izvođenja nastave	predavanja, konsultacija, studijski istraživački rad
Ocena znanja	**Predispitne obaveze** 40 **Završni ispit** 60 redovno pohađanje nastave 10 usmeni ispit 60 učešće na času 30

Naziv predmeta	**poetike višemedijske umetnosti 4**
Nastavnici	dr um. Pravdić Ivan, redovni profesor; mr Anja Suša, gostujući profesor
Status predmeta	obavezni predmet
Broj ESPB	10
Uslov	Položeni ispiti iz predmeta Teorije i modeli višemedijske umetnosti 1, 2 i 3
Cilj predmeta	Upoznavanje različitih višemedijskih umetnosti. Ovladavanje znanjima i veštinama iz oblasti koje student nije negovao na osnovnim studijama
Ishod predmeta	*Teorijska nastava*
Sadržaj predmeta	Predmet **Teorija i modeli višemedijske umetnosti 4** bavi se umetnostima koje koriste dva i više umetničkih medija i deluju na više od jednog čula. • **Expanded Cinema** (**Prošireni film**) (4 časa), • **Teatar mešanih sredstava** (4 časa), • **Totalna umetnost** (4 časa), • **Vokovizuel** (4 časa), • **Performans** (4 časa), • **Medijske umetnosti** (2 časa), • **Digitalni multimedij** (4 časa), • **Višemedijska sinteza –** zaključak (4 časa).
Literatura	1. Gene Youngblood, *Expanded Cinema*, E.P. Dutton & Co. Inc. New York 1970. 2. -Vladan Radovanović*, Pustolina*, Beograd, Nolit, 1968. 3. Vladan Radovanović*, Noćnik*, Beograd, Nolit, 1972. 4. Vladan Radovanović, *Vokovizuel*, Beograd, Nolit, 1987. 5. RoseLee Goldberg, *Performance Art*, Thames and Hudson, London 1988. 6. Frank Popper, Art of the electronic Age, Thames and Hudson, London 1993 7. Tay Vaughan, *Multimedia - Making It Work*, McGraw-Hill , New York, 2006 8. N. Chapman, Jenny Chapman, *Digital Multimedia*, John Wiley & Sons Inc, Hoboken, New Jersey 2004. 9. Bob Cotton & Richard Oliver, *Understanding Hypermedia ,* Phaidon Press, 1993 10. *Vladan – sintezijska umetnost*, jednomedijsko i višemedijsko stvaralaštvo Vladana Radovanovića 1947 – 2005, Narodni muzej Kragujevac, 2005
Broj časova aktivne nastave	predavanja:2 drugi oblici nastave: studijski istraživački rad: 4
Metode izvođenja nastave	predavanja, konsultacija, studijski istraživački rad
Ocena znanja	**Predispitne obaveze** 40 **Završni ispit** 60 redovno pohađanje nastave 10 usmeni ispit 60 učešće na času 30

Naziv predmeta	**teorije savremenih umetničkih i medijskih praksi**
Nastavnici	dr Biljana Leković, docent; Nikola Dedić, redovni profesor
Status predmeta	obavezni predmet
Broj ESPB	5
Uslov	nema
Cilj predmeta	Cilj predmeta je da predstavi različite teorije savremenih umetničkih i medijskih praksi..
Ishod predmeta	Po završetku nastave iz predmeta od studenta se očekuje: da definiše pristupe interpretaciji umetničkog dela, umetnika, umetnosti, istorije umetnosti, novih medija i kulture; da ovlada čitanjem i pisanjem savremenog teorijskog teksta o umetnosti; da bude sposoban za verbalnu analizu i kritiku zadatog teorijskog problema
Sadržaj predmeta	Teme predavanja (dvočasi): (1) Antihumanizam kao teorijska platforma za tumačenje umetnosti, (2) Kritika političke ekonomije umetnosti, (3) Modernizam i rađanje umetničkih tržišta, (4) Umetnost, finansijalizacija i kapitalističke krize, (5) Politička ekonomija avangardi, (6) Studije kulture i medija, (7) Teorije novih medija/postmedija, (8) Recepcija filozofije Žila Deleza i Feliksa Gatarija u teoriji umetnosti i medija, (9) Masumi i teorija afekata, (10) Biopolitika i teorija umetnosti i medija, (11) Posthumanizam, novi materijalizam u kontekstu umetnosti i medija, (12) Teorije umetnosti i medija u transdisciplinarnom kontekstu (13-15) Čitanje domaćih zadataka i diskusije o ispitnom radu.
Literatura	1. R. Brajdoti. 2016. *Posthumano*. Beograd: Fakultet za medije i komunikacije, Univerzitet Singidunum. 2. M. Hansen. 2004. *New Philosophy for New Media*. London: The MIT Press. 3. C. Harrison, P. Wood (ed). 2003. *Art in Theory 1900-2000*. Blackwell: Oxford. 4. E. Kac. 2007. *Signs of Life – Bio Art and Beyond*. The MIT Press: Cambridge. 5. L. Manovich. 2002. The Language of New Media. London: The MIT Press. 6. K. Marx. 1977. „Uvod – Proizvodnja, potrošnja, raspodjela, razmena (promet)“. U *Temelji slobode* (izbor iz *Osnovi kritike političke ekonomije*). Zagreb: Naprijed. 7. M. Šuvaković. 2005. *Pojmovnik suvrmene umjetnosti*, Horetzky: Zagreb. 8. M. Šuvaković, A. Erjavec (ur.). 2009. *Figure u pokretu - Savremena zapadna estetika, filozofija i teorija umetnosti*, Atoča, Beograd. 9. P. Osborne. 2015. “Problematizing Disciplinarity, Transdisciplinary Problematics.” U *Theory, Culture & Society: Transdisciplinary Problematics*, special issue, 32 (5–6): 3–36. B. Massumi. 2015. *The politics of affects*, Polity Press.
Broj časova aktivne nastave	predavanja:2 drugi oblici nastave: 0 studijski istraživački rad: 0
Metode izvođenja nastave	predavanja sa demonstracijama primene odgovarajuće teorije na odabranoj studiji slučaja; pripreme izlaganja studenatskih radova i analiza; istraživanje i pisanje seminarskog rada
Ocena znanja	

Predispitne obaveze	40	**Završni ispit**	60
redovno pohađanje nastave	10	pisani rad	50
učešće na času	30	usmeni ispit	10

Naziv predmeta	**tehnika pisanja teorijskog rada**
Nastavnici	dr Stefan Cvetković, docent
Status predmeta	obavezni predmet
Broj ESPB	5
Uslov	nema
Cilj predmeta	Opšti cilj kursa je da polaznike upozna sa metodologijom i tehnikom naučnog rada u kontekstu diplomskih naučnih studija u oblasti nauka o umetnosti. Posebni ciljevi kursa su da se polaznici upoznaju sa pojmom i teorijama o metodologiji i tehnici naučnog rada, sa osnovama metodologije naučnog istraživanja i da se obuče da primenjuju odgovarajuće metodologije i tehnike naučnog rada.
Ishod predmeta	Upoznavanje osnova metodologije naučnog rada i praktično ovladavanje metodama i tehnikama naučnog istraživanja. Priprema za pristup izradi seminarskih radova i specijalističkog rada.
Sadržaj predmeta	Tehnika pisanja teorijskog i naučnog rada je jednosemestralni kurs koji obuhvata ciklus od 15 predavanja. Podeljen je u dve osnovne oblasti. U prvoj, predviđeno je prorađivanje teorijsko-istorijskih tema, a u drugoj, upoznavanje tehnike naučnog rada. Kurs je namenjen svršenim studentima fakulteta umetnosti, kao i drugim studentima humanističkih disciplina od kojih većina kandidata za koje se pretpostavlja da mogu biti zainteresovani za diplomske studije na Univerzitetu umetnosti, tokom studija nije bila u prilici da se upozna sa osnovama naučnoistraživačkog rada, niti ima ozbiljnijeg iskustva u izradi teorijskih tekstova. Predavanja i debate o sledećim temama: Pojam metodologije naučnog i teorijskog rada; Odnos metoda i tehnika naučnog istraživanja; Mesto teorijskog i naučnog rada na Univerzitetu umetnosti; Osvrt na istorijat naučnog i teorijskog rada o umetnosti; Naučno istraživanje; Vrste naučnih radova i naučni tekst; Referentni aparat (5); Struktura teksta; Izbor teme diplomskog rada i prijava teme. Izbor ispitnog zadatka.
Literatura	Milan Damnjanović, *Problem eksperimentalne metode u estetici,* Beograd, 1965. Milan Damnjanović, *Mesto teorijskog rada u okviru Univerziteta umetnosti,* Beograd, 1976. Nikola Milosavljević, *Osnovi naučnoistraživačkog* rada, Beograd, 1989. Žak Finci, Leo Finci, Rudi Finci, *Magisterij i doktorska disertacija*, Sarajevo, 1992. Midhat Šamić, Kako nastaje naučno djelo, Sarajevo, 1992. Miško Šuvaković, Status i funkcije teorije umetnosti*, Prologomena za analitičku estetiku*, Novi Sad, 1995. Zbirka tekstova vezana za teme predavanja (red. S. Marinković)
Broj časova aktivne nastave	predavanja:2 drugi oblici nastave: 0 studijski istraživački rad: 0
Metode izvođenja nastave	predavanja, debate izrada referenci
Ocena znanja	

Predispitne obaveze	70	**Završni ispit**	30
redovno pohađanje nastave	10	usmeni ispit	30
kolokvijum 1	20		
kolokvijum 2	20		
seminarski rad	20		

Naziv predmeta	**tehnike i tehnologije 1**
Nastavnici	mr Branimir Karanović, profesor emeritus
Status predmeta	obavezni predmet
Broj ESPB	5
Uslov	nema
Cilj predmeta	Ovladavanje tehnikama i tehnologijama različitih umetnosti kao polazište za stvaranje višemedijskog dela.
Ishod predmeta	Ovladavanje znanjima i veštinama iz oblasti koje student nije negovao na osnovnim i master studijama i osposobljavanje za kreativan rad na višemedijskom delu.
Sadržaj predmeta	*Teorijska nastava* Uvođenje u temu putem predavanja *Praktična nastava: Izrada radova, Studijski istraživački rad* Predmet **Tehnike i tehnologije 1** demonstrira dostupne tehnike i tehnologije jednomedijskih i višemedijskih umetnosti. Pod tehnikom se ovde razume način ostvarivanja dela u okviru određene umetnosti s obzirom na materijal, pomoćna sredstva i metode obrade. Termin tehnologije uzima se u novijem značenju koje je blisko pojmu tehnike s tim što podrazumeva i upotrebu složenih uređaja, uputstava i programa. • **Analogna fotografija** (**6 časova**), Tehnički aspekti analogne fotografije (2), Različiti postupci stvaranja analogne fotografije (2), Analiza individualnog rada na izradi analogne fotografije (2), • **Digitalna fotografija (4 č.)**. Tehnički aspekti digitalne fotografije (2), Različiti postupci stvaranja digitalne fotografije (2) **Digitalni programi za stvaranje slika (5 č.**) Različiti digitalni programi za stvaranje slika: Fotošop, Korel drou, Autoked, itd. (3), Analiza individualnog rada na izradi digitalne slike (2),
Literatura	
Broj časova aktivne nastave	predavanja:1 drugi oblici nastave: 0 studijski istraživački rad: 5
Metode izvođenja nastave	predavanja, konsultacija, studijski istraživački rad
Ocena znanja	

Predispitne obaveze	40	**Završni ispit**	60
redovno pohađanje nastave	10	usmeni ispit	60
učešće na času	30		

Naziv predmeta	**tehnike i tehnologije 2**
Nastavnici	dr um. Ana Gnjatović, vanredni profesor; dr um Svetlana Volic, vanredni profesor; dr um. Zdravko Joksimović, redovni profesor
Status predmeta	obavezni predmet
Broj ESPB	5
Uslov	položen ispit iz Tehnike i tehnologije 1
Cilj predmeta	Ovladavanje tehnikama i tehnologijama različitih umetnosti
Ishod predmeta	Ovladavanje znanjima i veštinama iz oblasti koje student nije negovao na osnovnim studijama
Sadržaj predmeta	Predmet **Tehnike i tehnologije 2** demonstrira dostupne tehnike i tehnologije jednomedijskih i višemedijskih umetnosti. Pod tehnikom se ovde razume način ostvarivanja dela u okviru određene umetnosti s obzirom na materijal, pomoćna sredstva i metode obrade. Termin tehnologije uzima se u novijem značenju koje je blisko pojmu tehnike s tim što podrazumeva i upotrebu složenih uređaja, uputstava i programa. • **Muzika** (7 časova): Načini realizacije zvučnog sloja u višemedijskom delu (1 čas), Muzička ekspresivnost – smisao, značenje i sadržaj muzike (1 čas), Ekspresivnost muzike kao podražaj, odslik emocije (1 čas), Upotreba kompjutera pri komponovanju i izvođenju zvučnog sloja višemedijskog dela (program LOGIC STUDIO): Struktura programa (1 čas), Procesovanje zvuka (1 čas), Generisanje zvuka (1 čas), Miksovanje zvuka (1 čas) • **Slikarske tehnike i tehnologije** (4 časa): Boje, pigmenti i veziva (1), Slikanje na papiru (1) slikanje na platnu (1), Zidne slikarske tehnike: freska, zgrafito, mozaik (1). • **Vajarske tehnike i tehnologije** (4 časa): Modelovanje (1), Klesanje (1), Metal i drvo kao materijali u vajarstvu (1), Livenje (1).
Literatura	
Broj časova aktivne nastave	predavanja:1 drugi oblici nastave: 0 studijski istraživački rad: 5
Metode izvođenja nastave	predavanja, konsultacija, studijski istraživački rad
Ocena znanja	

Predispitne obaveze	40	**Završni ispit**	60
redovno pohađanje nastave	10	usmeni ispit	60
učešće na času	30		

Naziv predmeta	**tehnike i tehnologije 3**
Nastavnici	mr Dragan Dimčić, redovni profesor
Status predmeta	obavezni predmet
Broj ESPB	5
Uslov	položeni ispiti Tehnike i tehnologije 1 i 2
Cilj predmeta	Ovladavanje tehnikama i tehnologijama različitih višemedijskih umetnosti nužnih za osposbljavanje student za izradu završnog umetnilkog projekta.
Ishod predmeta	Ovladavanje znanjima i veštinama iz ključnih oblasti višemedijske umetnosti koje će student koristiti u radu na završnom projektu iz predmeta Stvaranje višemedijskog dela 3
Sadržaj predmeta	Predmet **Tehnike i tehnologije 3** demonstrira dostupne tehnike i tehnologije jednomedijskih i višemedijskih umetnosti. Pod tehnikom se ovde razume način ostvarivanja dela u okviru određene umetnosti s obzirom na materijal, pomoćna sredstva i metode obrade. Termin tehnologije uzima se u novijem značenju koje je blisko pojmu tehnike s tim što podrazumeva i upotrebu složenih uređaja, uputstava i programa. • **Video** (10 časova): Glavni elementi video tehnologije (2), Snimanje u vremenu i prostoru (2), Progresija i struktura – tipovi video radova (2), Drugi oblici korišćenja video tehnologije (2), Analiza završenih video radova (2); • **Digitalna animacija** (10 č): Pojam animacije i različite vrste animacije (2), Mehanička i Računarska animacija (2), Programiranje animacijskih postupaka (2), Izrada digitalnog animiranog rada (2), Analiza završenih radova iz digitalne animacije (2); • **Elektronska i digitalna montaža** (10 č): Montaža, različite vrste montaže (2), Oblici montaže zvuka i slike (2), Filmska i elektronska montaža (2), Digitalna montaža (2), Analiza završenih radova ostvarenih na predmetu (2).
Literatura	
Broj časova aktivne nastave	predavanja:1 drugi oblici nastave: 0 studijski istraživački rad: 5
Metode izvođenja nastave	predavanja, konsultacija, studijski istraživački rad
Ocena znanja	**Predispitne obaveze** 40 **Završni ispit** 60 redovno pohađanje nastave 10 usmeni ispit 60 učešće na času 30

Naziv predmeta	**istraživanje i izrada doktorskog umetničkog projekta - konceptualni pristup**
Nastavnici	određeni mentor
Status predmeta	obavezni predmet
Broj ESPB	30
Uslov	Da bi pristupio polaganju ovog ispita student prethodno treba da položi sve ispite iz 1. i 2. godine studija, osnosno da ima ostvarenih 120 ESPB, kao i da mu je prethodno odobrena tema doktorskog umetničkog projekta i imenovan mentor.
Cilj predmeta	Interdisciplinarno istraživanje sprovedeno u različitim umetničkim i naučnim oblastima neophodnim za izradu odobrenog doktorskog umetničkog projekta i pisanog rada, kao i priprema ili delimična izrada doktorskog umetničkog projekta iz oblasti višemedijske umetnosti (višemedijska instalacija, ambijentalno delo, scensko delo, video ili digitalno ostvarenje, itd.), zasnovano na realizaciji najmanje dve medijske linije koje deluju na različita čula, koriste različite vrste znakova i tehnologija. Specifičnost izboran ovog predmeta u odnosu na drugi izborni predmet je u tome da student pristupa svom doktorskom umetničkom projektu kao umetnosti koja koristi različite medije i njihove interakcije da bi izražavala ideje i sisteme ideja. Polazeći od sadržaja i narativa, kroz mentorski rad, student radi na integrisanju formi i procedura.
Ishod predmeta	Od studenta se očekuje samostalni istraživački rad na ostvarenju doktorskog umetničkog projekta: individualan pristup i izbor teme i sadržaja, utvrđivanje praktičnih koraka i postupaka u stvaranju interdisciplinarnog, višemedijskog projekta, kao i priprema sadržaja i strukture pisanog rada u konsultaciji sa mentorom. Pisani izveštaj studenta o završenim istraživanjima i realizovanim segmentima umetničkog doktorskog projekta (1000 reči) kao i o ostvarenom napretku na izradi pisanog rada.
Sadržaj predmeta	Teorijska nastava Praktična nastava Student istražuje polje delovanja kako sa praktične tako i teoretske strane radi ostvarenja svog odobrenog interdisciplinarnog umetničkog projekta. U ovoj fazi student radi samostalno uz neophodne konsultacije s nastavnikom ili nastavnicima na pojedinim segmentima završnog rada i istražuje mogućnosti realizacije višemedijskog umetničkog dela od početne ideje, preko razrade idejnog projekta, do završne faze realizacije. Istraživanje podrazumeva i rad na teoretskim osnovama umetničkog projekta, prikupljanje građe, konsultovanje literature i koncipiranje strukture pisanog rada.
Broj časova aktivne nastave	predavanja: 0 drugi oblici nastave: studijski istraživački rad: 30
Metode izvođenja nastave	Mentorski rad - usmene i pismene konsultacije i korekture umetničkog doktorskog dela i pisanog rada.
Ocena znanja	**Predispitne obaveze** 70 **Završni ispit** 30 Pismeni izveštaj obima 1000 reči o obavljenim istraživanjima i umetničkoj realizaciji rada usmeni ispit (obrazloženje izveštaja)

Naziv predmeta	**istraživanje i izrada doktorskog umetničkog projekta - prezentativni pristup**
Nastavnici	određeni mentor
Status predmeta	obavezni predmet
Broj ESPB	30
Uslov	Da bi pristupio polaganju ovog ispita student prethodno treba da položi sve ispite iz 1. i 2. godine studija, osnosno da ima ostvarenih 120 ESPB, kao i da mu je prethodno odobrena tema doktorskog umetničkog projekta i imenovan mentor.
Cilj predmeta	Interdisciplinarno istraživanje sprovedeno u različitim umetničkim i naučnim oblastima neophodnim za izradu odobrenog doktorskog umetničkog projekta i pisanog rada, kao i priprema ili delimična izrada doktorskog umetničkog projekta iz oblasti višemedijske umetnosti (višemedijska instalacija, ambijentalno delo, scensko delo, video ili digitalno ostvarenje, itd.), zasnovano na realizaciji najmanje dve medijske linije koje deluju na različita čula, koriste različite vrste znakova i tehnologija. Specifičnost izboran ovog predmeta u odnosu na drugi izborni predmet je u tome da student pristupa svom doktorskom umetničkom projektu kao kao umetnosti koja koristi različite medije i njihove interakcije da bi proširivala izražajne mogućnosti autora i dela. Polazeći od formi i procedura, kroz mentorski rad, student radi na integrisanju sadržaja i narativa.
Ishod predmeta	Od studenta se očekuje samostalni istraživački rad na ostvarenju doktorskog umetničkog projekta: individualan pristup i izbor teme i sadržaja, utvrđivanje praktičnih koraka i postupaka u stvaranju interdisciplinarnog, višemedijskog projekta, kao i priprema sadržaja i strukture pisanog rada u konsultaciji sa mentorom. Pisani izveštaj studenta o završenim istraživanjima i realizovanim segmentima umetničkog doktorskog projekta (1000 reči) kao i o ostvarenom napretku na izradi pisanog rada.
Sadržaj predmeta	*Teorijska nastava* *Praktična nastava* Student istražuje polje delovanja kako sa praktične tako i teoretske strane radi ostvarenja svog odobrenog interdisciplinarnog umetničkog projekta. U ovoj fazi student radi samostalno uz neophodne konsultacije s nastavnikom ili nastavnicima na pojedinim segmentima završnog rada i istražuje mogućnosti realizacije višemedijskog umetničkog dela od početne ideje, preko razrade idejnog projekta, do završne faze realizacije. Istraživanje podrazumeva i rad na teoretskim osnovama umetničkog projekta, prikupljanje građe, konsultovanje literature i koncipiranje strukture pisanog rada.
Broj časova aktivne nastave	predavanja: 0 drugi oblici nastave: studijski istraživački rad: 30
Metode izvođenja nastave	Mentorski rad - usmene i pismene konsultacije i korekture umetničkog doktorskog dela i pisanog rada.
Ocena znanja	**Predispitne obaveze** 70 **Završni ispit** 30 Pismeni izveštaj obima 1000 reči o obavljenim istraživanjima i umetničkoj realizaciji rada usmeni ispit (obrazloženje izveštaja)

Naziv predmeta	**izrada i odbrana doktorskog umetničkog projekta**
Nastavnici	određeni mentor
Status predmeta	obavezni predmet
Broj ESPB	10
Uslov	Da bi pristupio polaganju ovog predmeta student prethodno treba da položi predmet iz 5. semestra *Istraživanje i izrada doktorskog umetničkog projekta*, osnosno da ima ostvarenih 150 ESPB.
Cilj predmeta	Izrada doktorskog umetničkog projekta koji treba da predstavlja originalni rad studenta kojim se daju novi umetnički rezultati i doprinos višemedijskoj umetnosti i njegovo predstavljanje u javnom prostoru (galeriji, pozornici, koncertnoj dvorani i dr.). Izrada pisanog rada obima približno 200.000 znakova ili 100 strana i javna odbrana pred Komisijom koja je podnela izveštaj senatu Univerziteta umetnosti.
Ishod predmeta	Završen i javno prikazan doktorski umetnički projekat i odbranjen doktorski umetnički projekat i pisani rad pred Komisijom za ocenu i odbranu doktorskog umetničkog projekta. Student koji odbrani doktorski umetnički projekat stiče akademski naziv doktor umetnosti – višemedijska umetnost.
Sadržaj predmeta	Realizacija doktorkog umetničkog projekta u javnom prostoru (galerija, pozorište, koncertna sala, drugi javni prostori) u skladu sa idejom, namerom i značenjem predviđenog umetničkog dela. Pisani rad treba da ima najmanje 100 strana ili 200.000 karaktera (do 30.000 reči) sa opširnim obrazloženjem teoretskih postavki, poetičkih namera i tehničko-tehnološke strukture projekta uz neophodnu vizuelnu dokumentaciju, odgovarajuću literaturu i druge neophodne priloge (dvd, cd diskovi), zavisno od tipa višemedijskog rada.
Literatura	Spisak literature odobren odlukom Senata o odobrenju teme doktorskog umetničkog projekta
Broj časova aktivne nastave	predavanja: 0 drugi oblici nastave: studijski istraživački rad: 30
Metode izvođenja nastave	Mentorski rad - usmene i pismene konsultacije i korekture doktorskog umetničkog projekta.
Ocena znanja	**Predispitne obaveze** 70 **Završni ispit** 30 Doktorski umetnički projekat 70 Odbrana doktorskog umetničkog projekta 30

THINK interdisciplinary!

izborni predmeti

Naziv predmeta	**digitalni performans**
Nastavnici	dr um. Ivan Pravdić, vanredni profesor dr Aleksandar Dunđerović, gostujući profesor
Status predmeta	izborni predmet
Broj ESPB	4
Uslov	nema
Cilj predmeta	Cilj predmeta je da u lokalni akademski kontekst uvede naučno-teorijsko razmatranje upotrebe digitalne tehnologije u savremenoj umetnosti, umetnosti zasnovane na digitalnim medijima, umetnosti koja se realizuje u virtuelnom prostoru interneta i, posebno, razmatranje digitalnog performansa i sajberformansa, koje za sada potpuno izostaje iz univerzitetskih programa.
Ishod predmeta	Pohađanje predmeta o digitalnom performansu treba da osposobi studente da sagledavaju, istražuju, analiziraju i bave se digitalnom umetnošću, naročito digitalnim performansom sa aspekta diskursa savremenog globalnog društva i kulture, u čiju opštu epistemološku platformu se ugrađuje digitalna paradigma.
Sadržaj predmeta	Predmet se bavi korišćenjem tehnologije i tehničkih medija u teatru i izvođačkim umetnostima kroz 20. vek, zatim razvojem i upotrebom digitalne tehnologije u umetnosti poslednjih nekoliko decenija, a centralni fokus su izvođačke prakse zasnovane na digitalnim medijima i onjaln okruženju – digitalni performans i sajberformans, koji se razvijaju u poslednjoj deceniji. Plan realizacije: 1. Istorijski pregled upotrebe tehničkih medija i tehnoloških dostignuća u izvođačkim umetnostima 20. veka: istorijske avangarde – postmodernizam; 2. Promene pojezisa u umetnosti 20. i početkom 21. veka: manuelna proizvodnja, mehanička reprodukcija, digitalna produkcija, 3. Tehnologije autorstva u umetnosti 20. i početkom 21. veka: stvaralac, proizvođač, inženjer, kulturalni radnik, 4. Postprodukcija kao tehnički, poetički i politički princip digitalne umetnosti i performansa, 5. Hibridni mediji i meta mediji: digitalni performans kao postdisciplina izvođačkih umetnosti, 6. Sajberformans – digitalni performans na internetu: istorijski pregled 1997-2007, savremeni teorijski i kritički pristupi, 7. Digitalni performans i telo: performer – nadmarioneta, proteza, robot, kiborg, avatar, 8. Digitalni performans: prostor i vreme, 9. Sajberformans kao kulturni „džeming“ i net.aktivizam, 10. Digitalni performans i bio-tehnološka umetnost, 11. Studija slučaja: digitalni performans *Psihoza i smrt Autora – algoritam YU03/04-13*, 12. U*p Stage!* – specijalizovani softver za sajberformans.
Literatura	1. Agamben, Giorgio, “Poiesis and Praxis”, u *The Man Without Content,* Stanford University Press, Stanford Ca, 1999. 2. Bourriaud, Nicolas, *Postproduction: Culture as Screenplay*, Lukas & Sternberg, New York, 2005. 3. »Digitalni performans« (temat), *TkH,* br. 7, Beograd, 2004. 4. Dixon, Steve, *Digital Performans: A History of New Media in Theater, Dance, Performance Art, and Installation*, The MIT Press, Cambridge Mass, 2007 5. Hansen, Mark B. N, *New Philosophy for New Media,* The MIT Press, Cambrigde Mass, 2003. 6. Haravej, Dona, »Manifest kiborga«, *Ženske studije*, br. 2-3, Beograd, 1995, str. 194-198. 7. Jovićević, Aleksandra, Vujanović, Ana, *Uvod u studije performansa*, Fabrika knjiga, Beograd, 2007. 8. Kunst, Bojana, »The Digital Body: History of Body Visibility«, u *Digitized Bodies / Virtual Spectacles*, Czegledy, Nina (ed), Ludwig Museum Budapest, Budapest, 2001, str. 13-28, www.kunstbody.org 9. Lane, Jill, »Digital Zapatistas«, *TDR*, vol. 47, no. 2, 2003, str. 129-144 10. Manovich, Lev, *Language of New Media,* MIT Press, 2001. 11. *Signs of Life; Bio-Art and Beyond,* Kac, Eduardo (ed), The MIT Press, Cambridge Ma, 2007 12. Digitalni performans: *cyberformance* između Kapitala i Umetnosti“, u Aleksandra Jovićević, Ana Vujanović, *Uvod u studije performansa*, Fabrika knjiga, Beograd, 2007.

Broj časova aktivne nastave	predavanja:2	drugi oblici nastave: 0	studijski istraživački rad: 0
Metode izvođenja nastave	predavanja, konsultacije		

Predispitne obaveze	40	**Završni ispit**	60
redovno pohađanje nastave	10	pisani rad	50
učešće na času	30	usmeni ispit	10

Naziv predmeta **arhitektura graničnih prostora umetnosti**

Nastavnici dr Miljana Zeković, vanredni profesor
Status predmeta izborni predmet
Broj ESPB 4
Uslov nema

Cilj predmeta Pružanje uvida u moguće kreativne interpretacije odabranih teorija prostora i prostornih fenomena u cilju osposobljavanja studenata za dalji samostalni kako kreativni, tako i naučno-teorijski istraživački rad u ovom interdisciplinarnom polju. Ukazivanje na značaj kontinualnog razvoja individualnog kreativnog mišljenja.

Ishod predmeta Studenti razvijaju svest o potrebi za kontinualnim preispitivanjem postojećih prostornih paradigmi i fenomena, te uspostavljanju novih kreativnih tumačenja istih. Studenti ovladavaju metodama i strategijama za dalju svesnu integraciju ovih tumačenja u sopstveni umetnički i naučno-teorijski rad.

Sadržaj predmeta Teorijska nastava:
Predmet Arhitektura graničnih prostora umetnosti obuhvata razmatranje, analizu, komparativno uređenje i mogućnosti primene pretežno efemernih arhitektonskih okvira u funkciji uspostavljanja graničnog prostora posmatrača, koji mu omogućuje doživljaj umetničkog dela / događaja. Teorijska nastava odvija se u tri tematske celine (15 časova): 1. Efemerna arhitektura i granični prostori – 5 časova: fenomeni, pojmovi, definicije; arhitektonske tipologije efemernih struktura; efemernost postojećeg arhitektonskog okvira; uspostavljanje graničnog prostora i korelirajuće teorije prostora 2. Teorija funkcija prostora – 5 časova: efemerne konstelacije funkcija prostora; arhitektonski subjekat; performativnost arhitektonske forme 3. Dramaturgija arhitektonskog prostora – 5 časova: prostor-događaj (event-space); uspostavljanje efemernog hronotopa; oprostorenje narativa.
Praktična nastava: Studijski istraživački rad

Literatura

1. Augé, Marc. Non-places: Introduction to an Anthropology of Supermodernity. London: Verso, 1995.
2. Bašlar, Gaston. Poetika prostora. Beograd: Kultura, 1969.
3. Hannah, Dorita, Event-Space: Theatre Architecture & the Historical Avant-Garde. New York: ProQuest, 2008.
4. Holl, Steven, Juhani Pallasmaa and Alberto Pérez-Gómez. Questions of Perception: Phenomenology of Architecture. Japan: A+U Publishing Co., Ltd, 2008.
5. Hočevar, Meta. Prostori igre. Beograd: Jugoslovensko dramsko pozorište, 2003.
6. Lefebvre, Henri. The Production of Space. Oxford: Blackwell, 1991.
7. Norberg-Schulz, Christian. Intentions in Architecture. Massachusetts: The MIT Press, 1968.
8. Norberg-Šulc, Kristijan. Egzistencija, prostor i arhitektura. Beograd: Građevinskaknjiga, 1999.
9. Pallasmaa, Juhani. The Eyes of the Skin. Chichester: Wiley-Academy, 2007.
10. Zanini, Pjero. Značenja granice: Prirodna, istorijska i duhovna određenja. Beograd: Clio, 2002.

Broj časova aktivne nastave	predavanja:2	drugi oblici nastave: 0	studijski istraživački rad: 0
Metode izvođenja nastave	predavanja, konsultacija, studijski istraživački rad		

Ocena znanja

Predispitne obaveze	40	**Završni ispit**	60
redovno pohađanje nastave	10	projekat	50
učešće na času	30	usmeni ispit	10

Naziv predmeta	**umetnička praksa kao naučno istraživanje**
Nastavnici	Ivana Vujić Kominac, profesor emerita;
Status predmeta	izborni predmet
Broj ESPB	4
Uslov	nema
Cilj predmeta	Ovaj kurs ima za cilj istraživanje i razvoj umetničkih veština i razvoj kritičkog i konceptualnog mišljenja. To se postiže metodama koje studenta uključuju u različite procese, od analiza studija praktičnog umetničkog slučaja, koje se odnose na različite interdisciplinarne postupke (rediteljske, dizajnerske i kustoske). Kurs će kroz praktične umetničke projekte koje će studenti ostvariti, upoznati studente sa različitim umetničkim praksama i njihovim fazama od konceptualizacije do realizacije i evaluacije. Razvoj kritičkog mišljenja studenta podstiče se istraživanjem različitih umetničkih praksi, primenom metoda naučnog istraživanja i osposobljavanja da se praktičan rad sagleda iz ugla naučnog pristupa, a da i dalje ostane živa umetnička praksa. Praktična primena usvojenih znanja, tehnika i metoda u realizaciji doktorskog umetničkog projekta.
Ishod predmeta	Sticanje sposobnosti za samostalno istraživanje i primenu naučnih metoda u polju kreativne umetničke prakse i razvijanje međusobnog uticaja kreativne umetničke prakse i naučnog istraživanja. Student će svoj zadatak/umetnički projekat koncipirati i realizovati imajući u vidu njegove umetničke, društvene, ekonomske, kulturne, političke i pedagoške aspekte i steći će odgovarajuća znanja o tome kako integrisati događaj/spektakl/izložbu/peformans/instalaciju u javni prostor. Student se osposobljava za samostalnu izradu koncepta umetničkog rada, njegovo planiranje i realizaciju, kao i evaluaciju i kritičku analizu rezultata.
Sadržaj predmeta	Teorijska nastava (1-4) Analiza izabranih izvedenih umetničkih slučaja ili umetničke prakse. Primena naučnih metoda i istraživanje veze između umetničke prakse i naučnih istraživanja. Rad na elementima doktorskog umetničkog projekta kao inspiraciji pristupa naučnog istraživanja (5-15) Praktična nastava sa evaluacijom: Studijski istraživački rad.
Literatura	Janelle Reinelt, Shirin Rai, eds. (2014) The Grammar of Politics and Performance, London: Routledge Schechner R. (1988, 2003), Performance Theory, London: Routledge Eugenio Barba, (2010), On Directing and Dramaturgy: Burning the House, London: Routledge Getz, Dennis (2007) Event Studies: Theory, research and Politics of Planed Events. Oxford: Elsevier Quinn, Bernadette (2005) “Arts Festival and the City”, in Urban Studies, Vol. 42 No. 5-6, pp. 927-943. Waterman, Stanley. “Carnivals for Elites: The Cultural Politics of arts Festivals”, Progress in Human Geography 22 (1), pp. 55-74. Publ Hauptfleisch, Temple, Lev-Aladgem Shulamith, Jacqueline Martin, Willmar Sauter and Henri Schoenmakerset, eds. (2007). Festivalising: Theatrical Events, Politics and Culture. Amsterdam/New York, NY: Rodopi. Bachelard, G. (1994), The poetics of space, Beacon Press, Boston Carlson, M. Places of Performance (1993): The Semiotics of Theatre Architecture, Cornell University Press, New York. McAuley, G. (2000), Space in Performance: Making Meaning in the Theatre, University of Michigan Press Mackintosh, I. (2005), Architecture, Actor and Audience (Theatre concepts), London: Routledge Kaprow. A. ed. (2003) Essays on the Blurring of Art and Life, University of California Press, Berkley, Los Angeles, London, Nick Kay, Nick (2000). Specific Art: Performance Place and Documentation, Routledge, London Kwon, Miwon (1997), One Place after Another: Notes on Site Specificity, The MIT Press, Cambridge

Broj časova aktivne nastave	predavanja:2	drugi oblici nastave: 0	studijski istraživački rad: 0
Metode izvođenja nast.	predavanja, konsultacija, studijski istraživački rad		
Ocena znanja			

Predispitne obaveze 40		**Završni ispit** 60	
redovno pohađanje nastave	10	projekat	50
učešće na času	30	usmeni ispit	10

Naziv predmeta	**teorije novih medija**
Nastavnici	dr Biljana Leković, docent; Sanela Nikolić, vanredni profesor;
Status predmeta	izborni predmet
Broj ESPB	5
Uslov	nema
Cilj predmeta	Cilj predmeta je da se studenti upoznaju sa teorijama novih medija i filozofijom medija, te njihovom primenom na savremene umetničke prakse. Cilj je da se nove, opšte teorije medija primene na eksperimentalne medijske i tehnološki orijentisane umetničke prakse.
Ishod predmeta	Kao ishod angažovanja na kursu očekuju se usvajanje opštih teorijsko-kritičkih pretpostavki za razumevanje delovanja novih medija u današnjem vremenu.
Sadržaj predmeta	Teme predavanja: (1) Istorija novih medija; (2) Ključni pojmovi teorije novih medija; (3) Simulakrum i simulacija – Žan Bodrijar; (4) Informatička bomba – Pol Virilio; (5) Teorija kiborga – Dona Haravej; (6) Metamedij – Lev Manovič; (7) Filozofija novih medija – Mark Hansen; (8) Kritička fenomenologija novih medija – Boris Grojs; (9) Virtuelna realnost – Brajan Masumi, Marina Gržinić; (10) Sajberkultura; (11) Estetika baza podataka; (12) Teorija remedijacije; (13) Teorija post medija; (14-15) Čitanje domaćih zadataka i diskusije o ispitnom radu.
Literatura	1. J. D. Bolter and R. Grusin, *Remediation: Understanding New Media*, The MIT Press, Cambridge, London, 1999. 2. A. Bošković (ed), *Critical Art Ensemble: Digitalni partizani - Izbor tekstova*, CSU, Beograd, 2000. 3. L. Manovič, *Metamediji, izbor tekstova,* CSU, Beograd, 2001. 4. B. Massumi, *Parables for the Virtual: Movement, Affect, Sensation (Post-Contemporary Interventions*), Duke University Press, Durham, 2002. 5. D. Haravej, "Manifest za kiborge – Nauka, tehnologija i socijalistički feminizam osamdesetih godina dvadesetog veka", iz Anđelković, Branislava (ed.), *Uvod u feminističku teoriju slike*, CSU, Beograd, 2002. 6. W. H. Kyong Chun, T. Keenan, ed., *New Media, Old Media. A History and Theory Reader*, Routledge, New York, London, 2006. 7. V. Vesna, ed., *Database Aesthetics. Art in the Age of Information Overflow*, University of Minnesota Press, Minneapolis, 2007. 8. S. Dixon, *Digital Performance: A History of New Media in Theater, Dance, Performance Art, and Installation*, The MIT Press, Cambridge, London, 2007. 9. W. J. T. Mitchell and M. B. N. Hansen, ed., *Critical Terms for Media Studies*, The University of Chicago Press, Chicago and London, 2010. 10. C. Apprich, Josephine Berry Slater, Anthony Iles &. Oliver Lerone Schultz ed., *Provocative. Alloys: A Post-Media. Anthology*, Post-Media Lab & Mute Books, London, 2013. 11.
Broj časova aktivne nastave	predavanja:2 drugi oblici nastave: 0 studijski istraživački rad: 0
Metode izvođenja nastave	predavanja, konsultacija, studijski istraživački rad
Ocena znanja	

Predispitne obaveze	40	**Završni ispit**	60
redovno pohađanje nastave	10	Projekat	50
učešće na času	30	usmeni ispit	10

Naziv predmeta	**fenomen fantazije u umetnosti**
Nastavnici	dr Tijana Popović Mlađenović, redovni profesor
Status predmeta	izborni predmet
Broj ESPB	9
Uslov	Nema
Cilj predmeta	Cilj predmeta je da upozna studenata sa fenomenom fantazije, funkcijom fantazijskog principa i prostorom fantastike u umetnosti iz vizure teorije stvaralaštva, psihologije umetnosti, estetike, teorijske psihoanalize, antropologije itd. Generalni cilj predmeta je uvođenje studenata u interdisciplinarno polje analize fantazijskog u umetnosti.
Ishod predmeta	Po završetku nastave iz predmeta, od studenta se očekuje: da ovlada različitim pristupima fantazijskom u umetnosti i da ovlada analizom i tumačenjem 'umetničke fantastike'.
Sadržaj predmeta	(1) Fantazija kao „raspirivanje iskre" – teorija stvaralaštva; (2) Fantazija kao „dnevni san" – psihologija umetnosti; (3) Fantazija i „hijerarhijski odnosi među duševnim moćima" – filozofska estetika; (4) Fantazija i tumačenje sna i neuroze, (dečje) igre i sanjanja na javi, fantazme i imaginativne delatnosti – psihoanaliza; (5) Prostor kao a priori oblik fantastike: Antropološke strukture imaginarnog Žilbera Dirana; (6) Vreme i fantazma; vreme eha i pulzija imaginarnog: Pisma vremena Mišela Imbertija; (7) Ogledalno ja i diskurs drugog; stadijum imaginarnog i stadijum simboličkog: Spisi Žaka Lakana; (8) Holoworld, imaginacija, razum, afekti i ludilo: Postmoderni mozak Gordona Globusa, Fantazijski princip Majkla Venoja Adamsa i Logika delirijuma Remoa Bodeija; (9) Umetnost kao eksternalizovani san: Teorije dinamičnih kompetenci o snu i o umetnosti Predraga Ognjenovića; (10) Umetničke moći Morfeja i Fantaza; (11) Fantazija kao mogućnost transgresije i potenciranja jouissance iskustva u kršenju zakona i pravila u umetnosti; (12); Moderna i (post)postmoderna fantazija u umetnosti (13-15). Čitanje domaćih zadataka i diskusije o ispitnom radu.
Literatura	1. Allan, Derek, On Art as Anti-Destiny: Foundations of André Malraux`s Theory of Art. *Literature & Aesthetics*, Vol. 13, No. 2, 2003, 7–16. 2. Adams, Michael Vannoy, *The Fantasy Principle: Psychoanalysis of the Imagination*. Hove, New York: Routledge, 2004. 3. Bašlar, Gaston*, Poetika prostora*. Beograd: Kultura, 1969. 4. Bašlar, Gaston, *Poetika sanjarije*. Sarajevo: Veselin Masleša, 1982. 5. Bašlar, Gaston *Voda i snovi. Ogled o imaginaciji materije*. Sremski Karlovci & Novi Sad: Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića, 1998. 6. Bodeï, Remo, *Logiques du délire. Raison, affects, folie* [Logiche del delirio. Ragione, affetti, follia, Laterza, Bari 2000]. Paris: Aubier Philosophie, 2002. 7. Duncombe, Stephen, *Dream. Re-imagining Progressive Politics in an Age of Fantasy*. New York: The New Press, 2007. 8. Durand, Gilbert, *Antropološke strukture imaginarnog. Uvod u opću arhetipologiju*. Zagreb: August Cesarec, 1991. 9. Freud, Sigmund, „Pesnik i fantaziranje". *Rukovet*. 11, 1961, 613–622. 10. Globus, Gordon, *The Postmodern Brain*. Amsterdam: Philadelphia, 1995. 11. Grlić, Danko, *Estetika II. Epoha estetike: XVII, XVIII i početak XIX stoljeća*. Zagreb: Naprijed, 1976. 12. Ilić, Miloš, *Teorija i filozofija stvaralaštva*. Niš: Gradina, 1979. 13. Imberty, Michel*, La musique creuse le temps. De Wagner à Boulez: Musique, psychologie, psychanalyse*. Paris: L'Harmattan, 2005. 14. Imberty, Michel, *Les écritures du temps. Sémantique psychologique de la musique*, Paris: Dunod, 1981. 15. Kearney, Richard, *The Wake of Imagination*. New York: Routledge, 1988. 16. Kearney, Richard, *Poetics of Imagining: Modern to Post-modern*. New York: Fordham University Press, 1998.

17. Lakan, Žak, *Spisi (izbor)*. Beograd: Prosveta, 1983.
18. Ognjenović, Predrag, *Psihološka teorija umetnosti*, Beograd: Gutenbergova Galaksija, 2003.
19. Popović Mladjenović, Tijana, *Procesi panstilističkog muzičkog mišljenja*. Beograd: Fakultet muzičke umetnosti & Signature, 2009.
20. Popović Mladjenović, Tijana, *Fantasy as a musical genre*. Belgrade: Faculty of Music, University of Arts, 2017. (u štampi)
21. Sartre, Jean-Paul, *L'imaginaire: psychologie phénoménologique de l'imagination*. Paris: Gallimard, 1940.

Broj časova aktivne nastave	**aktivna nastava:** 6 predavanja: 2 studijski istraživački rad: 4
Metode izvođenja nastave	Teorijska predavanja, diskusije sa studentima i izvođenje istraživanja na odabranim studijama slučaja. Pisanje i prezentacija domaćeg rada.
Ocena znanja	Za polaganje ispita student predaje seminarski rad (obim 2.000 reči). Pisani rad se brani usmeno. Predispitne obaveze nose 40 poena (40% ocene) i čine ih: prisustvo na času (10) i aktivnosti na predavanjima (30). Ispitne obaveze nose 60 poena (60%): završni ispit - pisani rad (50) i usmena odbrana (10).

Naziv predmeta	**poetike digitalne umetnosti 1**
Nastavnici	mr Rastko Ćirić, profesor emeritus
Status predmeta	izborni predmet
Broj ESPB	5
Uslov	Nema
Cilj predmeta	Upoznavanje poetika digitalne umetničke produkcije, njihovo razmatranje i razumevanje na formalnom, koncepcijskom i teorijskom planu.
Ishod predmeta	Uspostavljanje kreativnog istraživačkog odnosa studenta prema poetičkim odrednicama digitalne umetnosti i sopstvenog umetničkog delovanja.
Sadržaj predmeta	Digitalna umetnost zahvata, odražava i oblikuje širok opseg društvenih pojava i predstavlja dinamičnu laboratoriju koja stvara moćna sredstva izražavanja i ljudskog saobraćanja. Predmet *Poetike digitalne umetnosti 1* uspostavlja platfromu za kritičko razmatranje stvaralačkih činilaca digitalne umetnosti. Pojam *umetnička poetika* obuhvata idejne, refleksivne, emocionalne, intuitivne, saznajne, etičke, narativne i kontekstualne kvalitete koji određuju nastanak, prezentaciju i recepciju umetničkog dela. Umetnička poetika se uspostavlja uodnošavanjem životnih iskustava, doživljaja stvarnosti, namera, veština i dosetljivosti umetnika sa koncepcijama, metodologijama, tehnikama, diskursima i politikama koje primenjuje u svom radu. Poetika je fundamentalna relaciona karakteristika umetničkog procesa i stvaralaštva uopšte. Sadržaj predmeta je usklađen sa produkcijskom i fenomenološkom složenošću digitalne umetnosti. Naročita pažnja je posvećena eksperimentalnoj, visokoprofilnoj umetničkoj produkciji namenjenoj za galerijsko-muzejsku i festivalsku prezentaciju, u kojoj su poetički činioci najpročišćeniji i najjasniji, a osobenosti digitalne paradigme najvidljivije. **Program prvog semestra** započinje razmatranjem uslova i okolnosti za nastanak informatičkog društva, informatičke kulture i savremene digitalne paradigme, a zatim obrađuje istorijski i metodološki primarne oblasti digitalne umetnosti kao što su digitalna vizualizacija, digitalna animacija, film i video, generativna, algoritamska i softverska umetnost. **Plan realizacije predmeta** 1. Uvodno predavanje 2. Informatičko društvo i informa-tička kultura 3. Digitalna vizualizacija 1 4. Digitalna vizualizacija 2 5. Konsultacije 6. Digitalna animacija 7. Digitalni film 8. Digitalni video 1 9. Digitalni video 2 10. Konsultacije 11. Generativna umetnost 1 12. Generativna umetnost 2 13. Algoritamska i softverska umetnost 1 14. Algoritamska i softverska umetnost 2 *Konsultacije*
Literatura	Detaljan spisak bibliografije, po oblastima: http://dejangrba.dyndns.org/teaching/sr/digital-art/bibliography.pdf. Ana Botella Diez del Corral (ed.), *Feedback: Art Responsive to Instructions, Input or its Environment*, Laboral Centro de Arte y Creación Industrial, 2007. Catherine Elwes, *Video Art: A Guided Tour*, I.B. Tauris, 2005. Charlie Gere, *Digital Culture*, 2nd ed, Reaktion Books, 2008. Christiane Paul, *Digital Art*, 2nd ed, Thames & Hudson, 2008. Doug Hall & Sally Jo Fifer (eds.), *Illuminating Video: An Essential Guide to Video Art*, Aperture,

1990.
Henry Lowood & Michael Nitsche (eds.), *The Machinima Reader*, MIT Press, 2011.
Iain Robert Smith (ed.), *Cultural Borrowings: Appropriation, Reworking, Transformation*, Scope, 2009.
Jack Burnham, *Systems Aesthetics*, Artforum, vol. 7, no. 1, September, 1968.
Jeffrey Shaw & Peter Weibel (eds.), *Future Cinema: The Cinematic Imaginary after Film*, MIT Press, 2003.
John Maeda, *Creative Code: Aesthetics + Computation*, Thames & Hudson, 2004.
Jon Ippotito & Joline Blais, *At the Edge of Art*, Thames & Hudson, 2006.
Lev Manovič, *Šta je digitalni film?* u *Metamediji*, CSU, 2001.
Martin Fuchs & Peter Bichsel, *Written Images*, Gray Area Foundation for the Arts, Druckerei Dietrich, 2011.
Matthew Fuller (ed.), *Software Studies: A Lexicon*, MIT Press, 2008.
Michael Rush, *New Media in Art*, Thames & Hudson, 2005.
Mitchell Whitelaw, *Metacreation: Art and Artificial Life*, MIT Press, 2004.
Oliver Grau, *Virtual Art*, MIT Press, 2003. / Oliver Grau, *Virtuelna umetnost*, Clio, 2008.
Richard Colson, *The Fundamentals of Digital Art*, Ava Publishing, 2007.
Sean Cubitt, *The Cinema Effect*, MIT Press, 2004.
Stephen Wilson, *Information Arts: Intersections of Art, Science and Technology*, MIT Press, 2002.
Stephen Wilson, *Art + Science Now*, Thames & Hudson, 2010.
Timothy Murray, *Digital Baroque: New Media Art and Cinematic Folds*, Minnesota U.P., 2008.
V.A., *Video Vortex Reader 1 / Video Vortex Reader 2*, Institute of Network Cultures, 2008 / 2011.
Wolf Lieser, *Digital Art (Art Pocket)*, hf Ullmann, 2010.

Broj časova aktivne nastave	predavanja:1	drugi oblici nastave: 0	studijski istraživački rad: 2

Metode izvođenja nastave: Nastava se izvodi kombinacijom predavanja i konsultacija-radionica. Na predavanjima se prikazuju i diskutuju odabrani primeri digitalnih umetničkih poetika. Konsultacije-radionice su namenjene istraživanju posebno zanimljivih poetičkih pitanja digitalne umetnosti i pripremi ispitnih prezentacija.

Ocena znanja: Predispitne obaveze i uslov za izlazak na ispit: Redovno pohađanje nastave, samostalno pripremljena i u propisanom roku predata ispitna prezentacija rada, opusa ili pojave u oblasti digitalne umetnosti. Student samostalno bira temu prezentacije i metodološki je uobličuje sa nastavnikom na konsultacijama.
Ispitne obaveze: Uspešno realizovana prezentacija i poetička analiza.

Predispitne obaveze	40	**Završni ispit**	60
redovno pohađanje nastave	10	ispitni rad - poetička analiza	40
učešće na času	30	usmeni ispit – prezentacija rada	20

Naziv predmeta: **digitalni zvuk**

Nastavnici: dr um. Marko Stojanović, docent

Status predmeta: izborni predmet

Broj ESPB: 4

Uslov: nema

Cilj predmeta: Cilj predmeta Digitalni zvuk 2 je kreativno izražavanje pomoću zvuka kao samostalnog medija ili kao dela digitalnog umetničkog projekta. Studenti se upoznaju sa postupcima i mogućnostima kreiranja i obrade digitalnog zvuka nastalog od realnog zvuka. Studentima se takođe ukazuje na neophodnost i značaj produkcije zvuka – kreiranja zvučne slike u realizaciji projekta.

Ishod predmeta: Ovladavanje tehnikom snimanja, digitalizacije i semplovanja kao postupkom umetničke transformacije realnog zvuka. Studenti se osposobljavaju za izradu umetničkih projekata u domenu digitalnog zvuka: pripremu i obradu svih elemenata digitalnog zvuka – semplova, izvornog i sintetizovanog zvuka, kao i njihovu upotrebu u audio i audio-vizuelnim radovima. Najzad, korišćenjem savremenog softvera studenti su u stanju da uobliče konačnu zvučnu sliku kontrolom atmosfere, efekata i planova

Sadržaj predmeta:
1.Podela realnog zvuka na tonove i šumove – periodičan i neperiodičan zvuk
2.Spektar zvuka – opsezi, subjektivna percepcija pojedinih frekvencija
3.Snimanje zvuka, mikrofoni. Kreativna postavka mikrofona, ambijent zvuka
4.Korišćenje realnog zvuka u umetničkom projektu – izvorni i trasformisani zvuk
5.Halion sempler
6.Priprema uzoraka zvuka
7.Transpozicija semplova
8.Kreiranje multitimbralnih instrumenata u sempleru
9.Složen zvuk – vertikalna struktura
10.Složen zvuk – horizontalna struktura
11.Dinamika zvuka u vremenu, kontrasti
12.Planovi u zvučnoj slici, reverberacija
13.Kombinovanje realnog, semplovanog i sintetizovanog zvuka. Sound art
14.Miks zvuka. Parametri zvučne slike. Efekti i automatizacija u Cubase-u
15.Zvuk za sliku – realizacija u softveru Cubase

Literatura:
Skripta: Snimanje i produkcija zvuka, mr Đorđe Petrović
Audio in media, Stanley Alten
Cubase Help
Srdjan Hofman: Osobine elektronske muzike(FMU,Beograd)
http://www.soundonsound.com/forum
http://www.ubu.com/sound/index.html

Broj časova aktivne nastave	predavanja:1	drugi oblici nastave:0	studijski istraživački rad: 2

Metode izvođenja nastave: predavanja, konsultacije, studijski istraživački rad

Ocena znanja

Predispitne obaveze	20	**Završni ispit**	80
redovno pohađanje nastave	10	praktičan rad	30
učešće na času	10	ispit – praktični deo	50

Naziv predmeta	**interaktivna multimedija**
Nastavnici	dr um. Aleksandra Jovanić, vanredni profesor
Status predmeta	izborni predmet
Broj ESPB	4
Uslov	nema
Cilj predmeta	Stečena znanja o procesima i alatima za kreativno kodiranje i generativnu umetnost. Poznavanje programskog okruženja *Processing*, kao i osnovnih koncepata kodiranja – generisanje oblika i boja, promenljive i različiti tipovi promenljivih, programske strukture – grananje i petlje, napredniji tipovi podataka i funkcije. Studeni su upoznati sa različitim formama prezentovanja i materijalizacije radova iz ove oblasti.
Ishod predmeta	Kreativno kodiranje i generativna umetnost. Alati za kodiranje. Upoznavanje sa *Processing* okruženjem. Osnovni geometrijski oblici. Boje i stilizacija. Promenljive i tipovi promenljivih. Interakcija preko miša i tastature. Detektovanje pozicije. Izometrijske transformacije. Nizovi. Slike, zvuk, vektori i video. Nasumičnost i perlinov šum. Funkcije. Eksportovanje, prezentovanje i materijalizacija radova.
Sadržaj predmeta	Kreativno kodiranje i generativna umetnost. Alati za kodiranje. Upoznavanje sa Processing okruženjem. Osnovni geometrijski oblici. Boje i stilizacija. Promenljive i tipovi promenljivih. Interakcija preko miša i tastature. Detektovanje pozicije. Izometrijske transformacije. Nizovi. Slike, zvuk, vektori i video. Nasumičnost i perlinov šum. Funkcije. Eksportovanje, prezentovanje i materijalizacija radova. *Teorijska nastava* Predavanja sa praktičnim demonstracijama uvedenih termina, metodama i postupcima za realizaciju. *Praktična nastava:* Vežbe, Drugi oblici nastave, Studijski istraživački rad Svaky tematsky jedinicy prati jedan ili više malih zadataka, koji se praktično realiziju primenom stečenog znanja. Projekti tokom semesta su: Generativna slika. Nasumična kompozicija/animacija. Krajem semestra studenti kreću sa realizacijom ispitnog zadatka – jednostavna umetnička generativna igra /ili generativno delo (poslednje četiri nedelje).
Literatura	1. Addison, D. (2006) Web Site Cookbook. O'Reilly, Cambridge, USA. 2. Musciano, C. / Kennedy, B (2004) HTML & XHTML: The Definitive Guide. O'Reilly. Cambridge, USA. 3. Nilsen, Dž (2001) Dizajn funkcionalnih web strana. CET. Beograd. 4. Gerantabee, F (2010) Flash CS4 Professional Digital Classroom. Wiley. 5. Donnelly, D (2002) In Your Face Too!. Rockport Publishers. 6. Vaughan, T (2010) Multimedia - Making It Work. McGraw-Hill Osborne Media. 7. N. Chapman (2009) Digital Multimedia. Wiley. 8. Cotton, B. Oliver, R. (1997) Understanding Hypermedia 2.000: Multimedia Origins, Internet Futures. Phaidon.
Broj časova aktivne nastave	predavanja:1 drugi oblici nastave:0 studijski istraživački rad: 2
Metode izvođenja nastave	predavanja, konsultacije, studijski istraživački rad
Ocena znanja	

Predispitne obaveze	30	**Završni ispit**	70
aktivnost na času	10	ispitni projekat	70
realizacija projekata	20		

nastavnici i saradnici

Većina profesora na interdisciplinarnim studijama su nastavnici fakulteta Univerziteta umetnosti. Po pozivu se angažuju i nastavnici drugih univerziteta iz zemlje i inostranstva, kao i istaknuti stručnjaci i stvaraoci iz oblasti iz kojih se organizuju studije. Ovakav sastav uslovljen je činjenicom da su doktorske studije novost u umetničkom polju, a oblasti koje se izučavaju su nove i u zemlji ne postoji odgovarajući kadar u doktorskom zvanju za pojedine oblasti interdisciplinarnog umetničkog stvaralaštva.

Lista nastavnika i saradnika koji učestvuju u realizaciji interdisciplinarnih programa se svake školske godine menja u zavisnsti od programskih sadržaja i interesovnja za studije. Pre početka školske godine, na predlog stručnog tela - Veća interdisciplnarnih studija verifikuje njihovo angažovanje. Podaci o kompetencijama angažovanih nastavnika dati su u okviru dokumentacije na njihovim matičnim fakultetima.

lista nastavnika

1. dr Aleksandar Dunđerović gostujući profesor UU, Royal Birmingham Conservatoire
2. dr Biljana Leković, docent, Fakultet muzičke umetnosti, Univerzitet umetnosti u Beogradu
3. dr Biljana Milanović, naučni saradnik, Muzikološki institut SANU
4. dr Nedeljka Bjelanović, naučni saradnik, Instituta za književnost i umetnost
5. dr Milena Dragićević Šešić, profesor emerita, Fakultet dramskih umetnosti, Univerzitet umetnosti u Beogradu
6. dr Miljana Zeković, vanredni profesor, FTN, UNS
7. dr Nikola Dedić, redovni profesor, Fakultet muzičke umetnosti, Univerzitet umetnosti u Beogradu
8. dr Sanela Nikolić, vanredni profesor, Fakultet muzičke umetnosti, Univerzitet umetnosti u Beogradu
9. dr Tijana Popović Mlađenović, redovni profesor, Fakultet muzičke umetnosti, Univerzitet umetnosti u Beogradu
10. mr Vladimir Perić, vanredni profesor, Fakultet primenjenih umetnosti, Univerzitet umetnosti u Beogradu
11. dr um. Aleksandra Jovanić, vanredni profesor, Fakultet likovnih umetnosti, Univerzitet umetnosti u Beogradu
12. dr um. Ana Gnjatović, vanredni profesor, Fakultet umetnosti, Univerzitet u Prištini
13. dr Stefan Cvetković, docent, Fakultet muzičke umetnosti, Univerzitet umetnosti u Beogradu
14. dr um. Zdravko Joksimović, redovni profesor, Fakultet likovnih umetnosti, Univerzitet umetnosti u Beogradu
15. dr um. Zoran Todorović, redovni profesor, Fakultet likovnih umetnosti, Univerzitet umetnosti u Beogradu
16. dr um. Ivan Pravdić, redovni profesor, Akademija umetnosti, Univerzitet u Novom Sadu
17. dr um. Marko Stojanović, docent, Fakultet muzičke umetnosti, Univerzitet umetnosti u Beogradu
18. dr um. Maja Bosnić docent, Fakultet muzičke umetnosti, Univerzitet umetnosti u Beogradu
19. dr um. Svetlana Volic, vanredni profesor, Fakultet likovnih umetnosti, Univerzitet umetnosti u Beogradu
20. dr um. Svetlana Savić, redovni profesor, Fakultet muzičke umetnosti, Univerzitet umetnosti u Beogradu
21. Ivana Vujić Kominac, profesor emerita, Fakultet dramskih umetnosti, Univerzitet umetnosti u Beogradu
22. mr Branimir Karanović, profesor emeritus, Fakultet primenjenih umetnosti, Univerzitet umetnosti u Beogradu
23. mr Dragan Dimčić, redovni profesor, Fakultet dramskih umetnosti, Univerzitet umetnosti u Beogradu
24. mr Čedomir Vasić, profesor emeritus, Fakultet likovnih umetnosti, Univerzitet umetnosti u Beogradu
25. mr Anja Suša, gostujući profesor UU, Stockholm University of the Arts
26. dr um. Milena Putnik, vanredni profesor, Šumarski fakultet, Univerzitet u Beogradu

lista mentora

2. dr um. Zoran Todorović, vanredni profesor, Fakultet likovnih umetnosti, Univerzitet umetnosti u Beogradu
3. dr um. Ivan Pravdić, redovni profesor, Akademija umetnosti, Univerzitet u Novom Sadu
4. dr um. Marko Stojanović, docent, Fakultet muzičke umetnosti, Univerzitet umetnosti u Beogradu
5. dr um. Svetlana Volic, vanredni profesor, Fakultet likovnih umetnosti, Univerzitet umetnosti u Beogradu
6. dr um. Aleksandra Jovanić, vanredni profesor, Fakultet likovnih umetnosti, Univerzitet umetnosti u Beogradu
7. dr Aleksandar Dunđerović, gostujući profesor UU, Royal Birmingham Conservatoire
8. dr um. Svetlana Savić, redovni profesor, Fakultet muzičke umetnosti, Univerzitet umetnosti u Beogradu
9. Ivana Vujić Kominac, profesor emerita, Fakultet dramskih umetnosti, Univerzitet umetnosti u Beogradu
10. mr Branimir Karanović, profesor emeritus, Fakultet primenjenih umetnosti, Univerzitet umetnosti u Beogradu
11. mr Čedomir Vasić, profesor emeritus, Fakultet likovnih umetnosti, Univerzitet umetnosti u Beogradu
12. mr Vesna Popović, redovni profesor, Fakultet primenjenih umetnosti, Univerzitet umetnosti u Beogradu
13. mr Dragan Dimčić, redovni profesor, Fakultet dramskih umetnosti, Univerzitet umetnosti u Beogradu
14. dr um. Ana Gnjatović, vanredni profesor, Fakultet umetnosti Univerzitet u Prištini
15. mr Anja Suša, gostujući profesor UU, Stockholm University of the Arts
16. dr um. Milena Putnik, vanredni profesor, Šumarski fakultet, Univerzitet u Beogradu

podaci o angažovanju nastavnika za šk. 2026/2027

višemedijska umetnost, doktorske akademske umetničke studije

obavezni predmeti

		predmet	ESPB	semestar	u semestru	predmetni nastavnik	nastavnici:
prva godina	1.	Tehnika pisanja teorijskog rada	5 ESPB	1	45	Stefan Cvetković	/
	2.	Jednomedijske umetnosti 1	5 ESPB	1	30	Svetlana Volic	Zdravko Joksimović Branimir Karanović
	3.	Poetike višemedijske umetnosti 1	10 ESPB	1	30	Ivan Pravdić	Miljana Zeković
	4.	Metodi umetničko istraživačkog rada 1[1]	5 ESPB	1	30	Čedomir Vasić	Svetlana Savić Zoran Todorović Ivana vujić Kominac Milena Putnik Ana Gnjatović
	5.	Tehnike i tehnologije 1	5 ESPB	1	15	Branimir Karanović	/
	6.	Metodi umetničko istraživačkog rada 2[2]	5 ESPB	2	30	Čedomir Vasić	Milena Dragićević Šešić; Rastko Ćirić; Vesna Popović; Anja Suša; Branimir Karanović; Svetlana Volic; Vladimir Perić
	7.	Jednomedijske umetnosti 2	5 ESPB	2	30	Svetlana Savić	Tijana Popović Mlađenović
	8.	Poetike višemedijske umetnosti 2	10 ESPB	2	30	Ivan Pravdić	Biljana Milanović
	9.	Stvaranje višemedijskog dela 1	5 ESPB	2	15	Čedomir Vasić	Ana Gnjatović
	10.	Tehnike i tehnologije 2	5 ESPB	2	15	Ana Gnjatović	Svetlana Volic Zdravko Joksimović
druga godina	11.	Jednomedijske umetnosti 3	5 ESPB	3	30	Ivan Pravdić	Nedeljka Bjelenović
	12.	Teorije savremenih umetničkih i medijskih praksi[3]	5 ESPB	3	30	Biljana Leković	Nikola Dedić
	13.	Stvaranje višemedijskog dela 2	5 ESPB	3	15	Čedomir Vasić	Ana Gnjatović
	14.	Tehnike i tehnologije 3	5 ESPB	3	15	Dragan Dimčić	/
	15.	Poetike višemedijske umetnosti 3	10 ESPB	3	30	Ivan Pravdić	Ivana vujić Kominac
	16.	Izborni predmet IZPVM41 (bira je jedan od 2)	5-9 ESPB	3	30-60	/	/
	17.	Stvaranje višemedijskog dela 3	5 ESPB	4	15	Ana Gnjatović	Ivan Pravdić
	18.	Izborni predmet IZPVM42 (bira je jedan od 2)	5-10 ESPB	4	30	/	/

[1] Metodi umetničko istraživačkog rada 1 su tzv. zajednički predmeti koji se slušaju na doktorskim akademskim umetničkim studijama

[2] Metodi umetničko istraživačkog rada 2 su tzv. zajednički predmeti koji se slušaju na doktorskim akademskim umetničkim studijama

[3] Predmet Teorije savremenih umetničkih i medijskih praksi studenti Višemedijske umetnosti slušaju zajedno sa studentima Digitalne umetnosti ▫ doktorske akademske umetničke studije

	19.	Poetike višemedijske umetnosti 4	10 ESPB	4	30	Ivan Pravdić	Anja Suša
	20.	Izborni predmet IZPVM43 (bira je jedan od 2)	5-10 ESPB	4	15-30	/	/
	21.	Izborni predmet IZPVM44 (bira je jedan od 2)	5 ESPB	4	15	/	/
treća godina	22.	Izborni predmet IZPVM45 (bira je jedan od 2)	30 ESPB	5	0	/	/
	23.	Izrada doktorskog umetničkog projekta	10 ESPB	6	0	/	/
	24.	Odbrana doktorskog umetničkog projekta	10 ESPB	6	4	/	/
	25.	Javno izvođenje - prezentacija doktorskog umetničkog projekta	10 ESPB	6	0	/	/

izborni predmeti

IZPVM41
(bira je jedan od 2)

predmet	ESPB	semestar	u semestru	predmetni nastavnik	nastavnici:
Teorija novih medija	5 ESPB	3	30	Biljana Leković	Sanela Nikolić
Fenomen fantazije u umetnosti	9 ESPB	3	30	Tijana Popović - Mlađenović	/

IZPVM42
(bira je jedan od 2)

predmet	ESPB	semestar	u semestru	predmetni nastavnik	nastavnici:
Digitalni performans	10 ESPB	4	30	Ivan Pravdić	Aleksandar Dunđerović
Poetike digitalne umetnosti 1	5 ESPB	4	15	Rastko Ćirić	/

IZPVM43
(bira je jedan od 2)

predmet	ESPB	semestar	u semestru	predmetni nastavnik	nastavnici:
Umetnička praksa kao naučno istraživanje	5 ESPB	4	15	Ivana Vujić Kominac	/
Arhitektura graničnih prostora umetnosti	10 ESPB	4	30	Miljana Zeković	/

IZPVM44
(bira je jedan od 2)

predmet	ESPB	semestar	u semestru	predmetni nastavnik	nastavnici:
Interaktivna multimedija	5 ESPB	4	15	Aleksandra Jovanić	/
Digitalni zvuk	5 ESPB	4	15	Marko Stojanović	/

IZPVM45
(bira je jedan od 2)

predmet	ESPB	semestar	u semestru	predmetni nastavnik	nastavnici:
Istraživanje doktorskog umetničkog projekta – konceptualni pristup	30 ESPB	5		/	/
Istraživanje doktorskog umetničkog projekta – prezentativni pristup	30 ESPB	5		/	/